

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

Факультет економіки та менеджменту

(повна назва факультету)

Кафедра менеджменту та адміністрування

(повна назва кафедри)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня

бакалавр

(назва освітнього ступеня)

на тему: Аналіз інвестиційного забезпечення розвитку громади,
на прикладі Байковецької територіальної громади (Тернопільська обл.,
с. Байківці, вул. Січових Стрільців, буд. 43)

Виконав(ла): студент(ка) IV курсу, групи БАЗс-41
спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування

(шифр і назва спеціальності)

(підпис)	<u>Сотник О. В.</u> (прізвище та ініціали)
Керівник	<u>Зяйлик М. Ф.</u> (прізвище та ініціали)
Нормоконтроль	<u>Мосій О. Б.</u> (прізвище та ініціали)
Завідувач кафедри	<u>Сороківська О. А.</u> (прізвище та ініціали)
Рецензент	<u>Мельник Л.М.</u> (прізвище та ініціали)

Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

Факультет економіки та менеджменту
(повна назва факультету)

Кафедра менеджменту та адміністрування
(повна назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

(підпис) (прізвище та ініціали)
« » 20__ р.

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

на здобуття освітнього ступеня бакалавра
(назва освітнього ступеня)

за спеціальністю 073 «Менеджмент»
(шифр і назва спеціальності)

студенту Сотник Олена Валентівна
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Аналіз інвестиційного забезпечення розвитку громади, на прикладі Байковецької територіальної громади (Тернопільська обл., с. Байківці, вул. Січових Стрільців, буд. 43)

Керівник роботи Машлій Галина Богданівна, к.е.н., доцент
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Затверджені наказом ректора від «__» _____ 20__ року № _____

2. Термін подання студентом завершеної роботи 7 червня 2022р.

3. Вихідні дані до роботи Статут громади, дані сайту громади, Стратегія розвитку громади, статистичні дані

4. Зміст роботи (перелік питань, які потрібно розробити)
Вступ, Дослідження теоретичних аспектів залучення інвестицій в територіальну громаду
Розділ 2 Аналіз інвестиційного забезпечення діяльності Байковецької територіальної громади
Розділ 3 Шляхи покращення інвестиційного забезпечення розвитку Байковецької територіальної громади

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень, слайдів)
Наявні природні ресурси у Байковецькій територіальній громаді, Кількість населення сіл,
Динаміка кількості юридичних і фізичних осіб, виконання бюджету, Структура доходів бюджету Байковецької територіальної громади, Структура видатків бюджету громади,
Джерела інвестиційного забезпечення діяльності, Бюджет, Очікувані результати проєкту проєкту створення комунального ринку, Розрахунок витрат на облаштування вуликів,
Розрахунок загальних витрат та прогнозовані доходи та економічний результат від проєкту створення шкільної пасіки, Очікувані результати від розвитку сільського туризму для Байковецької громади

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Безпека життєдіяльності, охорона праці	Окіпний І.Б., к.е.н, доц.		
Нормоконтроль	Мосій О.Б., к.е.н, доц.		

7. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
	Вступ	1.03.22-12-03.2022	
	Розділ 1 Дослідження теоретичних аспектів залучення інвестицій в територіальну громаду	13.03.22-10.04.2022	
	Розділ 2 Аналіз інвестиційного забезпечення діяльності Байковецької територіальної громади	11.04.2022 – 5.05.2022	
	Розділ 3 Шляхи покращення інвестиційного забезпечення розвитку Байковецької територіальної громади	6.05.2022 – 25.05.2022	
	Розділ 4 Безпека життєдіяльності, основи охорони праці	26.05.2022 – 30.05.2022	
	Висновки	31.05.2022-3.06.2022	

Студент

(підпис)

Сотник О.В.

(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

(підпис)

Зяйлик М.Ф..

(прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Сотник Олена Валентинівна. Аналіз інвестиційного забезпечення розвитку громади, на прикладі Байковецької територіальної громади (Тернопільська обл., Тернопільський р-н, с. Байківці, вул. Січових Стрільців, буд. 43).

Кваліфікаційна робота бакалавра: 60 сторінок, 18 рисунків, 8 таблиць, 1 додаток, 28 літературних джерел.

Предмет дослідження: розробка заходів щодо активізації інвестиційної діяльності територіальної громади.

Об'єктом дослідження є процес залучення інвестицій в діяльність Байковецької територіальної громади.

Метою роботи є проведення аналізу інвестиційного забезпечення розвитку Байковецької територіальної громади.

Методи дослідження: методи аналізу, синтезу, деталізації, порівняння, метод системного підходу.

Визначено шляхи покращення інвестиційного забезпечення розвитку Байковецької територіальної громади. Розроблено проєкт створення у громаді інфраструктури місцевого комунального ринку у сфері торгівлі аграрною продукцією із залученням грантових коштів. Внесено пропозиції щодо розвитку соціального підприємництва у Байковецькій територіальній громаді шляхом створення шкільної пасіки.

Результати впроваджено у діяльність Байковецької територіальної громади.

Ключові слова: інвестування, інвестиційний потенціал громади, інвестиційне забезпечення розвитку громади.

SUMMARY

Sotnyk Olena Valentynivna. Analysis of investment support for community development, on the example of the Baykovets Territorial Community (Ternopil region, Ternopil district, Baykivtsi village, 43 Sichovykh Striltsiv Street).

Bachelor's thesis: 59 pages, 18 figures, 8 tables, 1 appendix, 28 references.

Subject of investigation: development of measures to intensify investment activities of the territorial community.

The object of investigation is the process of attracting investment in the activities of the Baykovets Territorial Community.

The aim of the work is to analyze the investment support of the Baykovets territorial community.

Research methods: methods of analysis, synthesis, detailing, comparison, method of system approach.

Ways to improve investment support for the development of the Baykovets Territorial Community have been identified. A project has been developed to create a local communal market infrastructure in the community in the field of trade in agricultural products with the involvement of grant funds. Proposals were made for the development of social entrepreneurship in the Baykovets Territorial Community by creating a school apiary.

The results were implemented in the activities of the Baykovets Territorial Community.

Key words: investing, community investment potential, investment support of community development.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1 ДОСЛІДЖЕННЯ ТЕОРЕТИЧНИХ АСПЕКТІВ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ В ТЕРИТОРІАЛЬНУ ГРОМАДУ.....	9
1.1 Сутність процесів залучення інвестицій в діяльність територіальних громад.....	9
1.2 Джерела інвестиційного забезпечення розвитку громади.....	12
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ БАЙКОВЕЦЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ.....	15
2.1 Загальна характеристика громади, особливості її розвитку.....	15
2.2 Аналіз бюджету Байковецької територіальної громади та стану залучення інвестиційних ресурсів для її розвитку.....	23
РОЗДІЛ 3 ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ БАЙКОВЕЦЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ.....	34
3.1 Розробка проєкту створення у громаді інфраструктури місцевого комунального ринку у сфері торгівлі аграрною продукцією із залученням грантових коштів.....	34
3.2 Пропозиції щодо розвитку соціального підприємництва у Байковецькій територіальній громаді шляхом створення шкільної пасіки.....	41
РОЗДІЛ 4 БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ, ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ...48	48
4.1 Психологічні чинники небезпеки.....	48
4.2 Проведення інструктажів з охорони праці.....	51
ВИСНОВКИ.....	55
БІБЛІОГРАФІЯ.....	58
ДОДАТКИ.....	

ВСТУП

Актуальність проблеми. Метою реформування місцевого самоврядування виступає досягнення територіальними громадами високого рівня фінансової спроможності при вирішенні питань місцевого значення. Сутність реформування полягала у трансформації механізму державного управління шляхом перерозподілу повноважень між державними органами та органами місцевого самоврядування з тим, щоб перетворити самоврядування на реальний інструмент ефективного поступального розвитку громад. Територіальна громада – кінцевий споживач багатьох адміністративних послуг і більшості із суспільних благ держави, а тому саме на рівні громад має створюватися належний рівень соціально-економічного благополуччя.

Говорити про досягнення поставлених цілей реформи на сьогодні досить складно через фрагментарність її запровадження та неоднорідність фінансових можливостей територіальних громад. Однак у будь-якому випадку актуальною є потреба пошуку джерел та ефективних механізмів фінансування потреб територіального розвитку, використання інвестиційного потенціалу.

Метою роботи є розкрити специфіку та проаналізувати поточний стан інвестиційного забезпечення територіальних громад України, сформувані механізм залучення інвестицій в діяльність територіальних громад. Відповідно до поставленої мети, у ході дослідження необхідно виконати наступні завдання:

- розкрити сутнісну характеристику процесів залучення інвестицій в діяльність територіальних громад;
- розглянути організаційно-економічні механізми залучення і використання інвестицій для розвитку територіальних громад;
- провести діагностику фінансово-економічного забезпечення інвестиційної діяльності Байковецької територіальної громади;
- сформувані напрямки покращення інвестиційного забезпечення досліджуваної територіальної громади.

Об'єктом дослідження є процеси залучення інвестицій в діяльність Байковецької територіальної громади.

Предмет дослідження: розробка заходів щодо активізації інвестиційної діяльності територіальної громади.

Методи дослідження: методи аналізу, синтезу, деталізації, порівняння, метод системного підходу.

Для вивчення даного питання були використані праці в галузі інвестування, публікації офіційних сайтів громади та державних органів влади України, статистичні дані Міністерств та державних відомств, законодавчі документи та нормативно-правові акти, наукові статті українських та іноземних вчених-економістів, дані територіальних громад.

РОЗДІЛ 1

ДОСЛІДЖЕННЯ ТЕОРЕТИЧНИХ АСПЕКТІВ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ В ТЕРИТОРІАЛЬНУ ГРОМАДУ

1.1 Сутність процесів залучення інвестицій в діяльність територіальних громад

Інвестиції можна визначити як види вкладень капіталу з метою отримання прибутку [5]. Інвестиції здатні повертатися та приносити дохід тільки у випадку, якщо проєкт буде проєкт виявляється прибутковим. В іншому випадку залучені інвестиції можуть бути не повернуті.

Інвестиціями виступають всі види майнових та інтелектуальних цінностей, які вкладаються в об'єкти підприємницької, інших видів діяльності, у результаті чого створюється прибуток чи проходить отримання соціального та екологічного ефекту. Інвестиційною діяльністю виступає сукупність практичних дій, які роблять громадяни, юридичні особи, держава щодо реалізації інвестицій [7].

На сучасному етапі, на жаль, наша держава не може в повній мірі здійснювати фінансування територіальних громад. Тому територіальні громади зацікавлені у надодженні іноземних інвестицій, що робить необхідним керівництву громад організувати активний пошук нових способів отримання фінансової допомоги ззовні.

Воскобійник С. І. зазначає, що конкурентну перевагу територіальної громади можна виразити як здатність громади ефективно функціонувати у довгостроковій перспективі. Формування конкурентних переваг громади визначається чинниками, що можуть сприяти залученню та утриманню інвестиційного капіталу у майбутньому (рис. 1.1).

Рисунок 1.1 - Основні чинники залучення інвестиційного капіталу у територіальну громаду [7]

Отже, залучення інвестицій у територіальну громаду може активно відбуватися тоді, коли дана громада має ефективно розроблений стратегічний план свого розвитку, володіє достатніми інтелектуальним, промисловим чи сільськогосподарським потенціалом, володіє значним потенціалом ринку праці, має сприятливий підприємницький клімат, що виявляється у лояльності влади і населення громади до бізнесу, стабільності територіальної політики, що реалізується у сфері підприємництва, відзначається пільговим податковим режимом та наданням консалтингової допомоги. На процес залучення інвестицій у розвиток громади значно впливають також такі фактори як складність проходження процедури оформлення документів, що стосуються організації підприємницької діяльності та отримання ліцензій, вартість оренди

землі й приміщень у територіальній громаді, рівень місцевого оподаткування, існуючі місцеві норми і стандарти, інші фактори.

Ефективність роботи щодо формування конкурентних переваг громади у визначених напрямках визначає інвестиційну привабливість тої чи іншої територіальної громади. Інвестиційна привабливість виступає як основний критерій, що береться до уваги і вітчизняними, і зарубіжними інвесторами при ухваленні рішень щодо вкладення своїх капіталів, тобто ресурсів в економіку певної громади.

Складові системи інвестування на місцевому рівні описані на рис. 1.1.

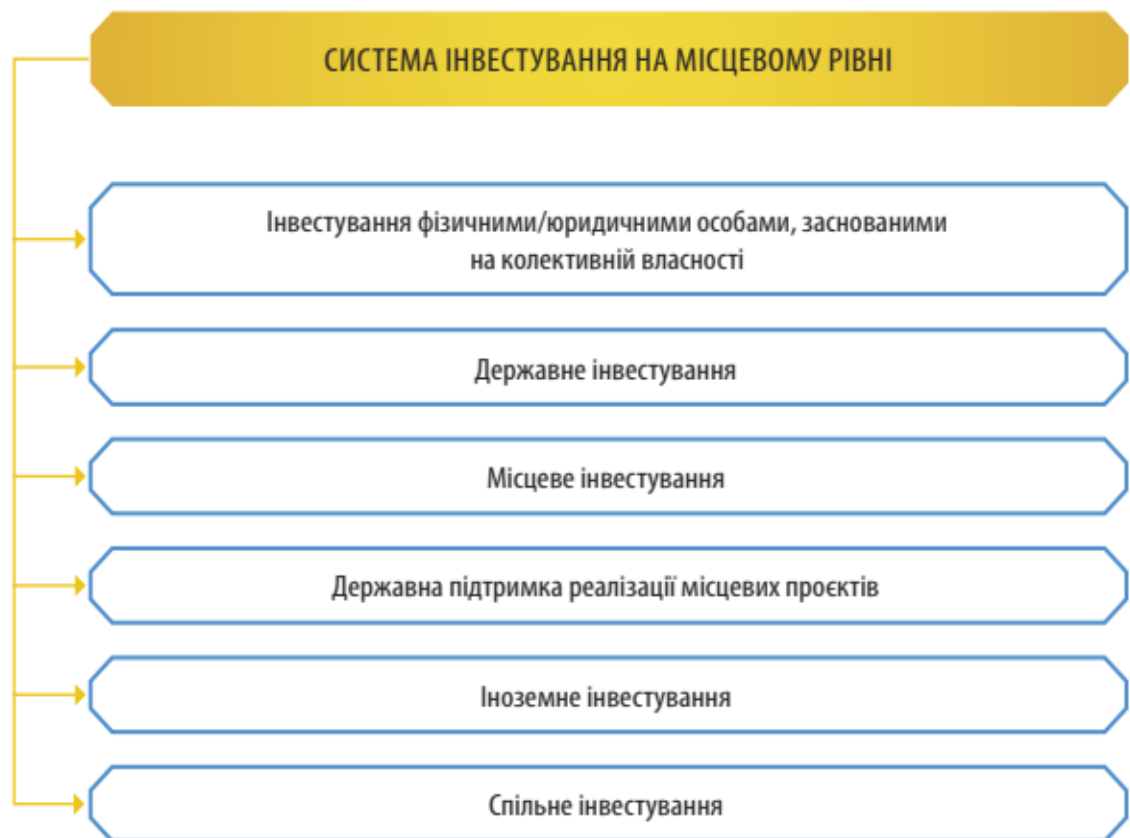

Рисунок 1.2 - Система інвестування на місцевому рівні [10]

Інвестиційна привабливість є досить умовним інтегральним показником, який включає різні чинники, які впливають на процес формування сприятливого клімату, що дає можливість розгорнути здійснення певного виду економічної діяльності у громаді. У ньому віддзеркалюється оцінка ресурсно-сировинного та

виробничого потенціалу території; особливості економіко-географічного положення, наявна інфраструктура; ступінь розвиненості основних інститутів ринкової економіки; наявність соціальної напруженості; рівень забруднення навколишнього середовища, а також показник бюджетної забезпеченості територіальної громади, особливості нормативної бази в регіоні, його податкового режиму тощо.

Положеннями статті 16 Закону України «Про інвестиційну діяльність» обумовлено, що органи місцевого самоврядування у межах своїх повноважень проводять регулювання інвестиційної діяльності на території, яка їм належить, у тому числі через погодження питань щодо створення виробничих та соціальних об'єктів, а також використання природних ресурсів різним суб'єктами, що здійснюють інвестиційну діяльність.

1.2 Джерела інвестиційного забезпечення розвитку громади

Джерела інвестиційного забезпечення розвитку громади наведено на рис.

1.3.

Рисунок 1.3 – Організаційно-економічний механізм залучення інвестиційних ресурсів у громаду [10]

Модель, що описує механізм залучення органом місцевого самоврядування інвестицій та додаткових фінансових ресурсів для реалізації проєктів розвитку громади, наведена на рис. 1.4.

Рисунок 1.4 – Модель, що описує механізм залучення органом місцевого самоврядування інвестицій та додаткових фінансових ресурсів для реалізації проєктів розвитку громади [10]

Інвестиційна діяльність в територіальній громаді здійснюється на основі:

- інвестиційних процесів, що реалізуються недержавними підприємствами, громадянами, спілками і товариствами, асоціаціями, а також громадськими та іншими організаціями, юридичними особами, що засновані на колективній власності;
- місцевого інвестування, яке реалізується ОМС за кошти місцевих бюджетів та позичкових коштів, в тому числі комунальними підприємствами, установами;
- державної підтримки, що спрямовується на реалізацію інвестиційних проєктів;

- спільного інвестування за участю учасників з інших країн;
- іноземного інвестування, що реалізується іноземними державами, агенціями, громадянами іноземних держав.

Основні етапи залучення інвестицій в діяльність територіальної громади можна простежити з рис. 1.5.

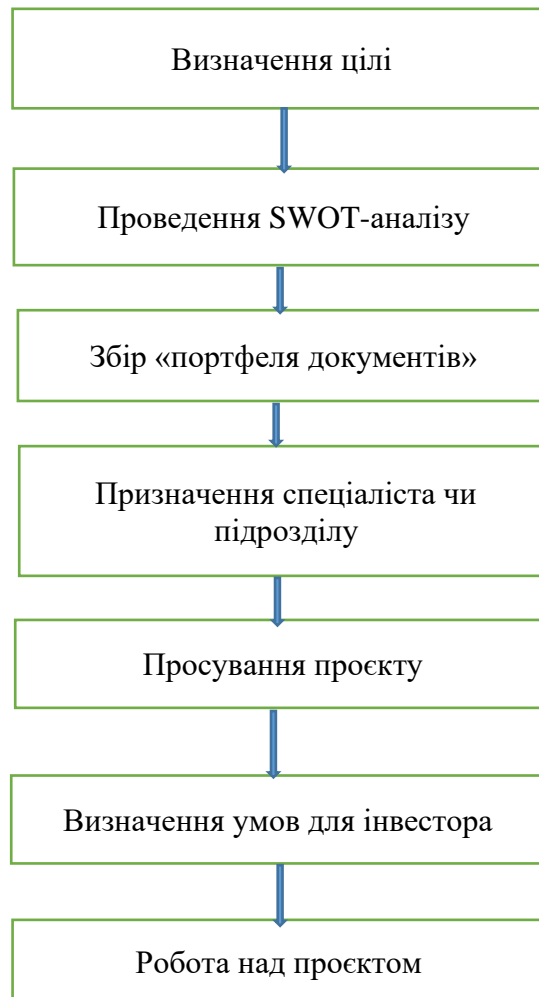

Рисунок 1.5 – Етапи залучення інвестицій в діяльність територіальної громади

На сучасному етапі розвитку економіки проблематика залучення інвестицій набуває все більшої гостроти. А це вимагає від органів місцевого самоврядування активних дій по активізації інвестиційної діяльності.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ БАЙКОВЕЦЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

2.1 Загальна характеристика громади, особливості її становлення і розвитку

Створення Байковецької територіальної громади відбулося у жовтні дві тисячі п'ятнадцятого року. Це була одна з перших громад, що були сформовані на початку проведення реформи децентралізації. Рішення щодо здійснення об'єднання сільських населених пунктів в вказану об'єднану територіальну громаду, центром якої стало селі Байківці, було прийняте за результатами громадських обговорень, що були проведені у громадах таких сіл: Дубівці, Гаї Гречинські, Байківці, Лозова, Курники, Стегниківці, Шляхтинці, що розташовані у Тернопільському районі Тернопільської обл.

У 2019 році відбулося подальше розширення території громади шляхом доєднання ще двох сільських рад, які охоплювали такі населені пункти: Соборне, Гаї-Шевченківські, Чернелів-Руський, Соборне). У 2020 році було приєднані такі населені пункти як Романівка, Ступки, Ангелівка. В 2021 р. до складу громади додатково було включено також сільські ради населених пунктів Охримівці й Романове Село. На сьогоднішній день до складу громади входить п'ятнадцять сіл, що об'єднані в п'ять старостинських округів.

Загальна площа, яку займає територія Байковецької громади, на сьогоднішній день складає 161,5 км², а її протяжність із крайньої точки північно-західної частини (с. Дубівці) до крайньої точки східної частини (Романове Село) дорівнює 34 км.

Карта Байковецької територіальної громади наведена у Додатку А. З неї робимо висновок, що Байковецька територіальна громада має межі з такими сусідніми громадами:

– у східній частині – з Підволочиською селищною територіальною

громадою;

– на південній частині – з Великобірківською селищною територіальною громадою;

– на південно-західній частині – з Великогаївською сільською територіальною громадою;

– на західній частині – з містом Тернопіль - центром Тернопільської міської територіальної громади;

– на північно-західній частині – з Білецькою сільською територіальною громадою.

– на північній частині – зі Збарзькою міською об'єднаною територіальною громадою.

Отже, Байковецька громада відзначається вигідним географічним розташуванням, оскільки адміністративний центр даної громади знаходиться на відстані п'яти кілометрів від обласного центру - міста Тернопіль.

Через громаду проходить ряд міжнародних та регіональних автомобільних шляхів державного значення. Також її перетинають 2 залізничні дороги, що сполучають такі населені пункти: Шепетівка - Тернопіль, що має чотири залізничні станції у наступних селах, які належать до досліджуваної громади: Стегниківці; Курники, Лозова, Шляхтинці; Хмельницький – Тернопіль, яка має дві станції у селах громади, а саме: Ангелівка та Романівка.

На відстані дев'ять кілометрів від центру Байковецької територіальної громади розташована найближча залізнична станція, що належить до міжнародного сполучення і знаходиться в місті Тернопіль.

На відстані 6,3 км від центру громади знаходиться міжнародний аеропорт «Тернопіль». Відстань від с. Байківці до інших міжнародних аеропортів становить:

- міжнародного аеропорту «Івано-Франківськ» – 148 кілометрів;
- міжнародного аеропорту «Львів», що носить ім'я Данила Галицького – 151 кілометрів;
- міжнародного аеропорту «Бориспіль» – 447 кілометрів.

Віддаленість центру Байковецької територіальної громади від найближчих міжнародних аеропортів та місць перетину кордонів відображена у табл. 2.1.

Таблиця 2.1 - Віддаленість центру Байковецької територіальної громади від найближчих міжнародних аеропортів та місць перетину кордонів

Назва країни, з якою межує Україна	Назва місця перетину кордону	Відстань, км
Білорусь	Доманове	316
Польща	Рава-Руська	201
Польща	Краковець	216
Угорщина	Чоп	363
Румунія	Біла Криниця	228
Словаччина	Ужгород	360

Наявні природні ресурси, якими володіє Байковецька територіальна громада, відображені на рис. 2.1.

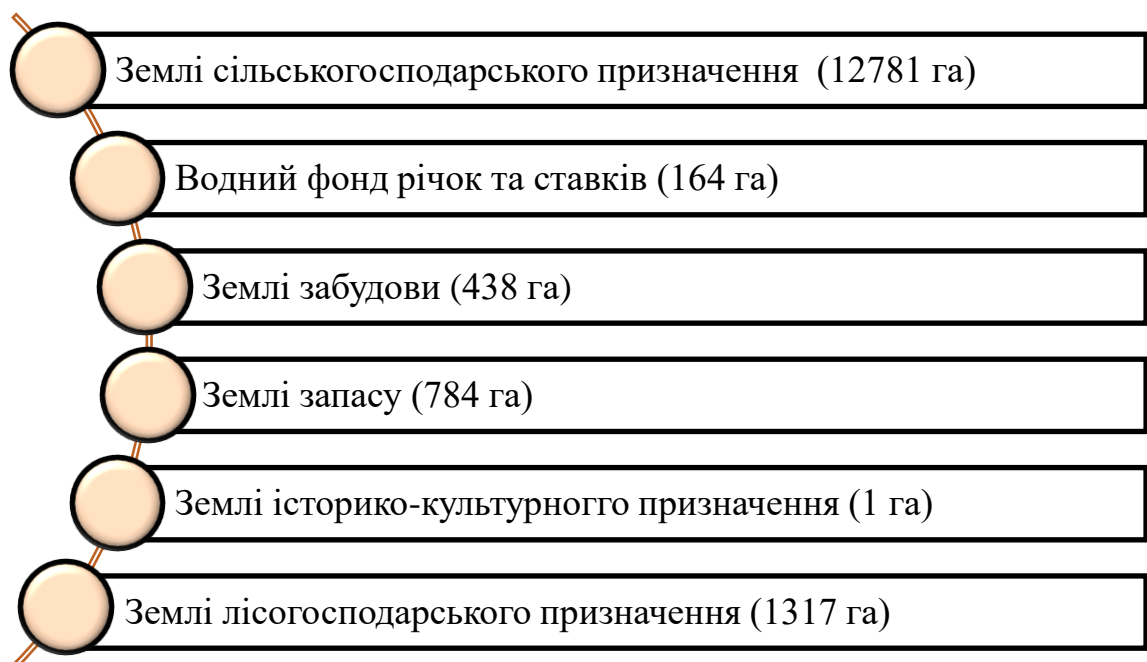

Рисунок 2.1 - Наявні природні ресурси у Байковецькій територіальній громаді за даними [21]

На території Байковецької територіальної громади проживає 13126 жителів. Чисельність жіночого населення на 13,8 відсотків більша, ніж чоловічого. Кількість економічно активного населення, що перебуває у віці від 18 до 59 років, становить більше 56 відсотків від загальної кількості населення. Кількість жителів пенсійного віку у громаді складає 35,2%.

Кількість населення сіл, які входять до складу Байковецької територіальної громади станом на 1 вересня 2021 року, наведено на рис. 2.2.

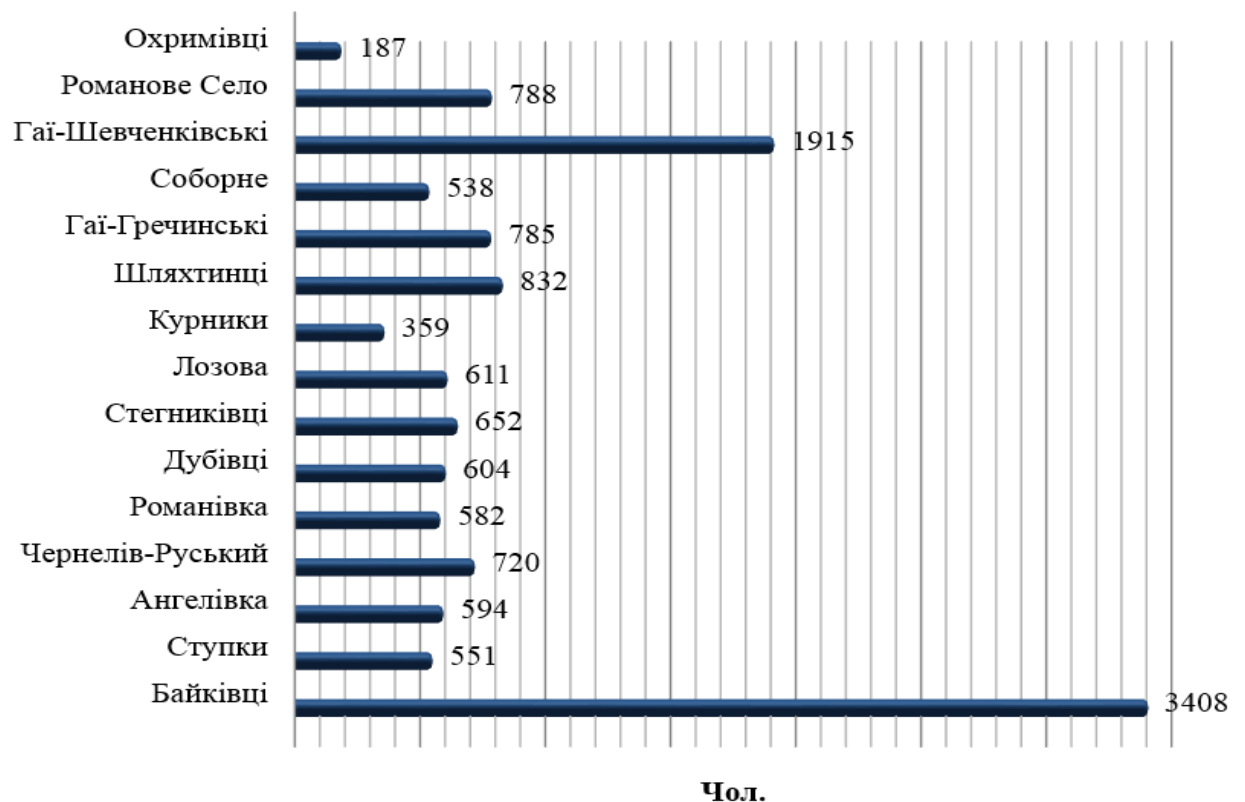

Рисунок 2.2 - Кількість населення сіл, які входять до складу Байковецької територіальної громади станом на 1 вересня 2021 року [21]

З інформації, відображеної на рис. 2.2, приходимо до висновку, що лідерами за кількістю населення у громаді є села Байківці та Гаї Шевченківські, що пояснюється близькістю до обласного центру.

У процесі виконання сільської програми, що націлена на реалізацію соціально-економічного й культурного розвитку с. Байківці, було проведено

комплекс робіт за рахунок використання благодійних коштів та коштів місцевого бюджету:

- проведено реконструкцію та технічне обладнання дошкільного дитячого закладу ясла-садку «Метелик», що до цього моменту вже не здійснював діяльність протягом 14 років. На даний час цей садочок відноситься до одних з найкращих у Тернопільській області;

- проведено ремонт сільського будинку культури. При цьому проведено заходи із енергозбереження: оновлено систему опалення, відновлено роботу системи каналізації, проведено заміну вікон, підлоги, придбано новий сценічний одяг;

- проведено капітальний ремонт у у Байковецькій ЗОШ I-II ступенів, у процесі чого було відремонтовано спортивний зал, зал для проведення трудового навчання, чотири класні кімнати, оновлено столове обладнання, встановлено бруківку й вуличне освітлення на шкільному подвір'ї та ін.;

- проведено обладнання сучасними меблями місцевого ФАПу;
- відремонтовано адміністративне приміщення сільської ради;
- проведено будівництво двох храмів Української греко-католицької церкви, що розміщені на масивах Гаї Чумакові і Русанівка;

- повністю забезпечено територію с. Байківці вуличним освітленням;
- здійснено капітальний ремонт доріг громади, прокладено нові сучасні дороги із асфальтованим покриттям, що сполучають село із м. Тернополем, протяжність яких складає більше 18 км;

- розроблено і затверджено Генеральний план населеного пункту села Байківці;

- проведено розроблення та затвердження нормативно-грошової оцінки землі;

- побудовано дві автобучних зупинки, облаштовано чотири дитячих майданчики;

- здійснено будівництво каналізаційної мережі на масиві Гаї Ходорівські;

- встановлено пам'ятну стелу, присвячену 365-річчю від першої письмової згадки про село Байківці, а також здійснено інші заходи.

Динаміка кількості суб'єктів підприємницької діяльності у Байковецькій громаді у 2018-2021 роках відображена на рис. 2.3.

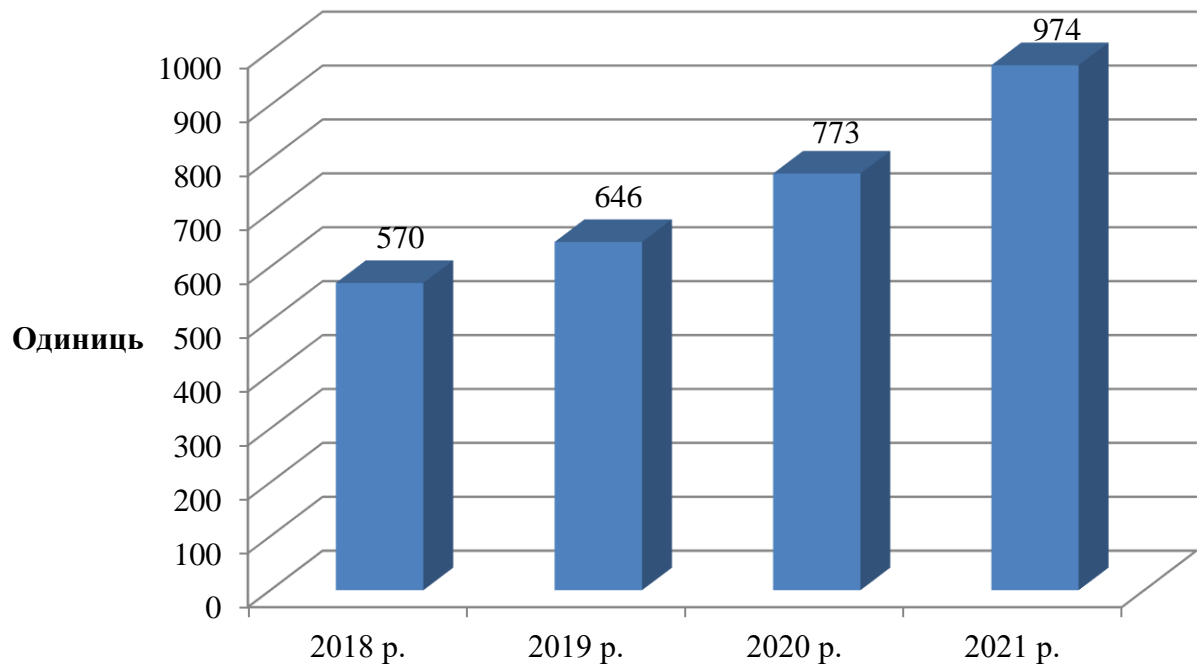

Рисунок 2.3 – Динаміка кількості суб'єктів підприємницької діяльності у Байковецькій громаді у 2018-2021 роках

З наведеного вище рисунку бачимо, що кількість суб'єктів підприємницької діяльності у Байковецькій громаді у 2018-2021 стабільно збільшувалася. Станом на початок 2021 року в громаді було зареєстровано 974 одиниць суб'єктів підприємництва, що на 26,0% більше, ніж у передньому році. Загалом порівняно з початком 2018 року їх кількість зросла на 404 одиниці, тобто приріст становив 70,8%. Така тенденція до зростання цього показника зумовлена, насамперед, процесами приєднання інших сіл до даної громади, а також проведенням перереєстрації підприємців за місцем проживання у тих приміських населених пунктах, в яких стрімко здійснюється забудова житла.

Динаміка кількості юридичних осіб та фізичних осіб, що здійснюють свою діяльність як СПД у громаді, зображена на рис. 2.4.

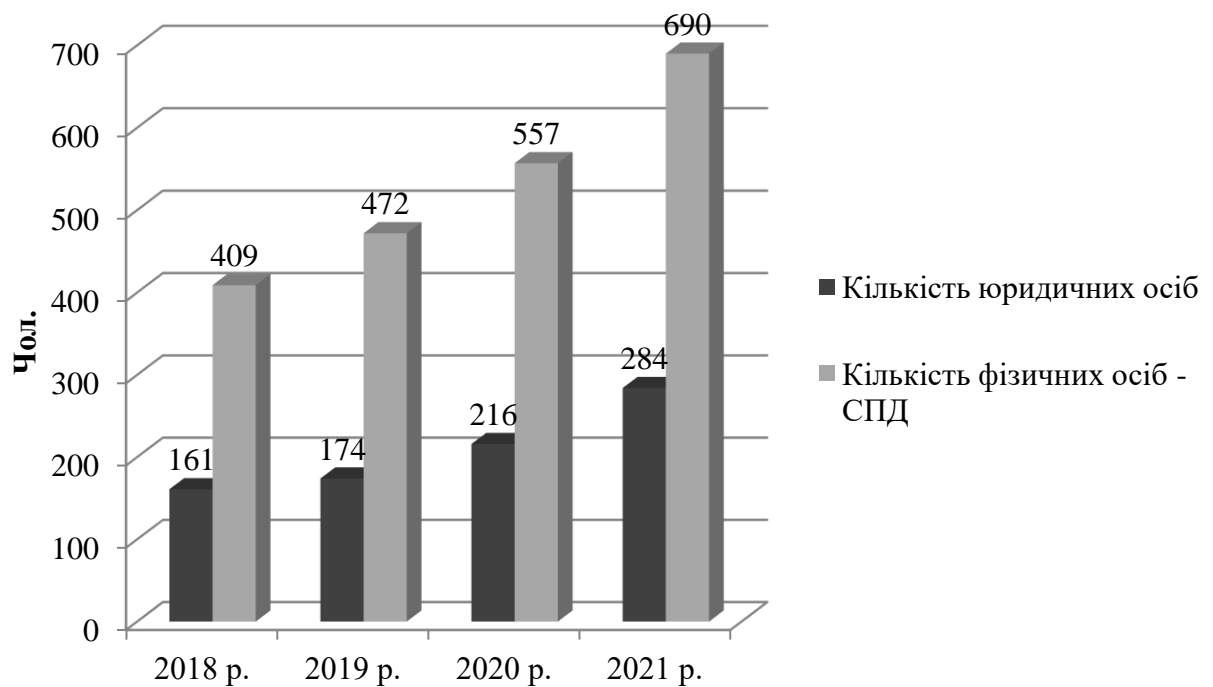

Рисунок 2.4 - Динаміка кількості юридичних і фізичних осіб, що виступають суб'єктами підприємницької діяльності у Байковецькій територіальній громаді

З рис. 2.4 можна зробити висновок, що кількість юридичних осіб, що здійснюють підприємницьку діяльність, у 2021 році складала 284 особи, осіб, а кількість фізичних осіб – суб'єктів підприємництва, становила 690 особи. При цьому спостерігався стабільний ріст суб'єктів підприємницької діяльності – як юридичних, так і фізичних осіб.

У громаді діють ряд фірм, що працюють у галузі виробництва, надання послуг, торгівлі. Однією з провідних галузей в економіці громади є агропромисловий комплекс, який забезпечує постачання на ринок конкурентоспроможної сільськогосподарської продукції. На сільських територіях діють сільськогосподарські підприємства, що були започатковані замість колишніх сільськогосподарських кооперативів.

У Байковецькій громаді здійснюють свою діяльність більше 20 сільськогосподарських підприємств, серед них:, ТОВ "Контінентал Фармерз

Груп", ТОВ "Вікторія", Тернопільський кластер ("Мрія"), ТзОВ АПФ "Весна", СФГ "Солтисьяк", ТзОВ АПФ "Калина", СФГ "Кітик", ТОВ "Мрія Фармінг Тернопіль", ТОВ "Сміга ЛТД", ТОВ "ТАРАГРО-СГ", ТзОВ "Агророманівка" ТОВ «Поділля-Агро», ТзОВ "Дружба", ФГ "Питлака", ТзОВ "Стегниківське", ТОВ "Дубовецьке", ТОВ "Семой Агро", ТзОВ "Агрокомплекс", СФГ "ВЕСНА".

У Байковецькій громаді функціонують підприємства різних галузей промисловості, що здійснюють:

- виробництво електричного та електронного устаткування, призначеного для автомобілів - ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-Україна»;
- виробництво стоматологічного обладнання - ПП «Галіт»;
- діяльність в галузі каменеобробки - ФОП Гураль;
- продаж деревообробного обладнання та стрічкопилних верстатів, а також послуги щодо розпилювання деревини з використанням мобільної пилорами - ТОВ «Мост-Україна»;
- виготовлення меблів - Фабрика меблів «Нова», ПП «Лісма»;
- виробництво харчових продуктів - ТОВ «Благотрейд» тощо.

Основним бюджетоутворюючим підприємством, яке формує до 80% власних доходів Байковецької сільської ради, є підприємство з іноземними інвестиціями ТОВ «СЕ БОРДНЕТЦЕ-Україна», яке розпочало свою діяльність у 2006 році з кількістю робочих місць біля 4,4 тис. осіб.

У громаді функціонують підприємства, що належать до інфраструктури закладів розміщення туристів і громадського харчування. До них відносяться: готель "Диканька", готельно-ресторанний комплекс "Байків", ресторан "Панська садиба", готельно-ресторанний комплекс "Галицький замок", кафе-бар "За містом", Лодж-готель "Гостинний двір", бар "Романтика", ресторан «Корчма» та кафе-магазин «Жук».

У Байковецькій громаді активно впроваджується первинна ланка медичної допомоги. Так, тут було створено амбулаторію загальної практики — сімейної

медицини, що включає шість фельдшерсько-акушерських пунктів. Тут пацієнти можуть одержати консультацію або направлення в лікарні міста Тернополя.

Байковецька громада має власну поліцейську станцію, що здійснює обслуговування мешканців громади щодо забезпечення правопорядку.

У доходах бюджету громади провідну частку займають податки, отримані від підприємств, які діють у ній. У громаді діють великі компанії, що мають у своєму складі міжнародні інвестиції, і працюють у сфері виготовлення кабельно-провідникової продукції для автомобілів, медичного обладнання, інструментів для деревообробки та інші. У 2006 році іноземні інвестори розпочали будівництва у с. Байківці заводу-виробника кабельної продукції, що належить до автоконцерну Volkswagen «СЕ Борднетце-Україна» (SEBN UA). На сьогоднішній день даний завод - один із найбільших роботодавців, що діють у громаді.

У Байковецькій громаді з 2000 року діє підприємство «Галіт», яке здійснює виробництво стоматологічного обладнання. На ньому залучено до роботи більше 100 спеціалістів, які здійснюють виготовлення стоматологічних установок, що реалізуються на українському ринку та поставляються на експорт.

Із 2009 року у селі Байківці здійснює діяльність компанія MOST-Україна, що є офіційним представником американської компанії Wood-Mizer, яка виробляє деревообробні інструменти а здійснює їх обслуговування. Даною компанією за останні кілька років проводилася розбудова у Байківцях кінно-спортивного клуб «Вауков», який додатково популяризує громаду та буде сприяти подальшому залученню інвестицій.

2.2 Аналіз бюджету Байковецької територіальної громади та стану залучення інвестиційних ресурсів для її розвитку

Фінансування потреб розвитку Байковецької територіальної громади вимагає залучення значних обсягів фінансових ресурсів. Одним з джерел наповнення бюджету громади є податки, отримані від діяльності суб'єктів

підприємництва, а саме юридичних осіб та фізичних осіб, що функціонують на її території.

Динаміку виконання бюджету Байковецької ОТГ за 2016-2021 роки можемо простежити з рис. 2.5.

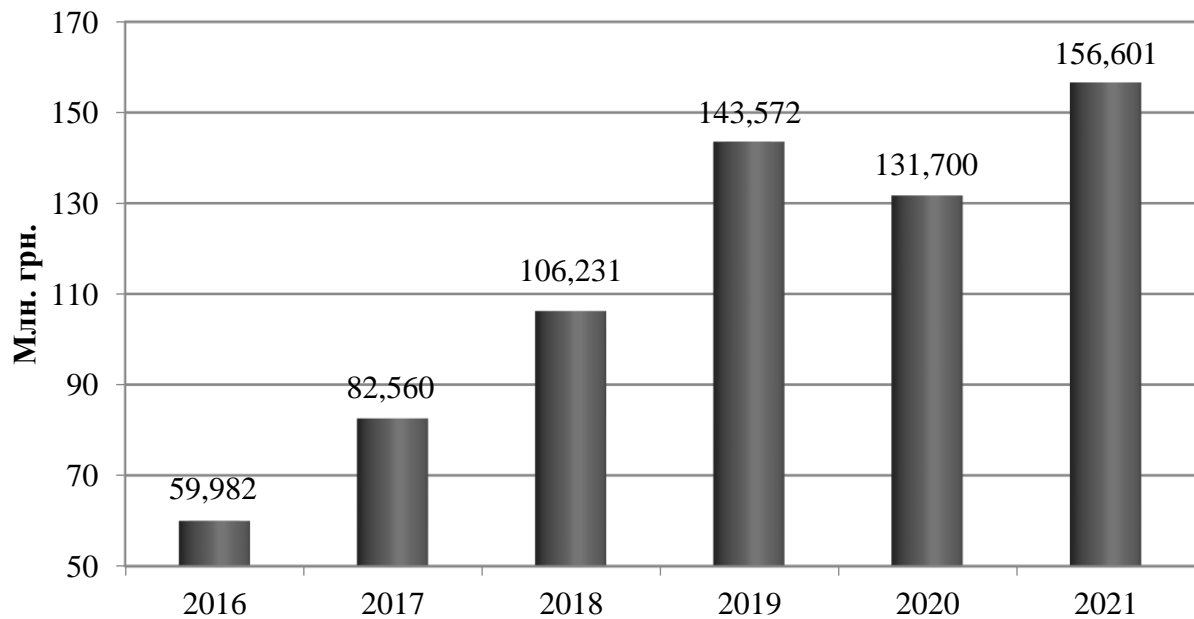

Рисунок 2.5 – Динаміка виконання бюджету Байковецької територіальної громади за 2016-2021 роки [22]

За даними рис. 2.5 робимо висновок, що кошти бюджету Байковецької територіальної громади за 2016-2021 роки зростали, за винятком 2020 року, що було пов'язане із економічним спадом, викликаним пандемією COVID-19. У наступному році економічна ситуація у громаді покращилася, що відобразилося у зростанні бюджетних ресурсів на 24,9 млн. грн.

Структуру доходів бюджету Байковецької територіальної громади, що сформований за період січень – березень 2022 року (за даними офіційного веб-сайту Байковецької сільської ради) відображено на рис. 2.6.

З нього видно, що найбільша частка доходів була сформована на рахунок податкових надходжень, а саме – 84,34%. Значну роль також відігравали офіційні

трансферти – 14,86%. У той же час на неподаткові надходження припадало лише 0,8% доходів бюджету громади за вказаний період.

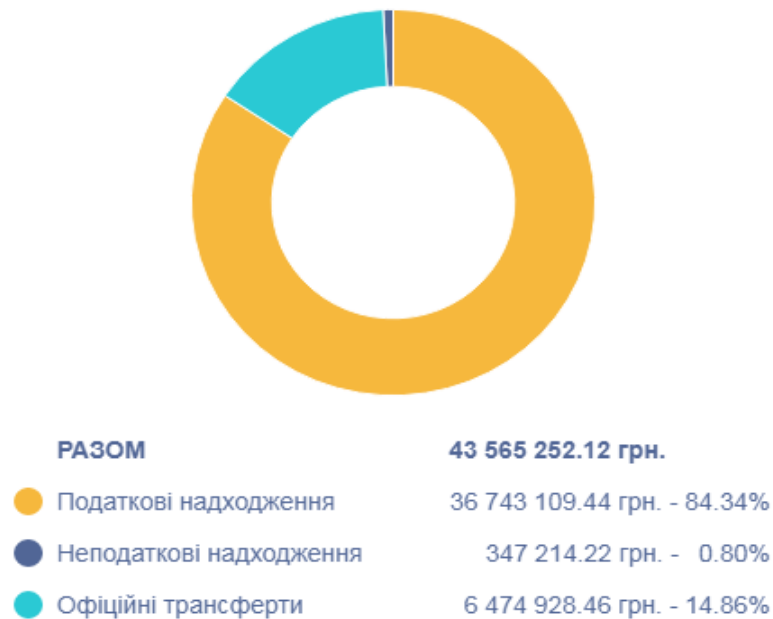

Рисунок 2.6 - Структура доходів бюджету Байковецької територіальної громади за період січень – березень 2022 року [21]

Загальне виконання бюджету за доходами Байковецької територіальної громади складало 43 565, 3 тис. грн., що становило 25,23% від суми уточненого річного плану (172 667, 0 тис. грн.).

За видатками Байковецької територіальної громади виконання бюджету за три місяці 2022 року складало 33 288, 5 тис. грн., що становить 18,39% від суми уточненого річного плану (181 006,2 тис. грн.). Як видно з вище наведеного рисунку, у структурі видатків бюджету громади за вказаний період найбільша частка припадала на витрати на забезпечення надання освітніх послуг (39,09%) та реалізацію загальнодержавних функцій (36,13%). Частка інших напрямів видатків була значно меншою. Так, на соціальний захист і соціальне забезпечення було спрямовано 5,22% видатків бюджету громади, духовний та фізичний розвиток – 7,27%, охорону здоров'я – 4,09%, житлово-комунальне господарство – 6,18%, громадський порядок та безпеку – 2,01%.

Структура видатків бюджету громади за період січень – березень 2022 року відображена на рис. 2.7.

Рисунок 2.7 - Структура видатків бюджету громади за період січень – березень 2022 року [21]

Дані аналізування темпів зміни показників виконання доходів та видатків бюджету Байковецької територіальної громади за період січень – березень 2022 року наведені у табл. 2.2.

Таблиця 2.2 - Аналізування темпів зміни показників виконання доходів та видатків бюджету Байковецької територіальної громади за період січень – березень 2022 року

Показники	2020 рік (тис. грн.)	2021 рік (тис. грн.)	Абсолютна зміна (тис. грн.)	Темпи приросту (%)
Доходи	29 727,0	43 565,2	13 838,2	46,5
Видатки	32 613,0	33 288,5	675,4	2,0
Дефіцит (-) Профіцит (+)	-2 886,0	10 276,7	13 162,7	-

З даних табл. 2.2 робимо висновок, що доходи Байковецької громади у 2022 році порівняно з 2021 роком зросли на 13 838,2 тис. грн., або на 46,5%. На таке зростання доходів, зокрема, вплинуло відновлення економічної активності у 2022 році після спаду, що відбувався в попередньому році внаслідок поширення коронавірусної інфекції та здійснення обмежувальних заходів, що її супроводжували. Видатки бюджету громади при цьому зросли лише на 675,4 тис. грн., або на 2,0%. Внаслідок цього на зміну дефіциту бюджету у сумі 2886,0 тисяч грн., який спостерігався у 1 кварталі 2021 року, в аналогічному періоду наступного року вже був наявний профіцит 10 276,7 тис. грн. що є позитивним явищем для стану економіки громади.

Розглянемо детальніше формування доходів та видатків бюджету за вказаний вище період у розрізі загального та спеціального фондів. Для цього скористаємося даними динаміки доходів Байковецької територіальної громади за 1 квартал 2021-2022 роки, які містить рис. 2.8.

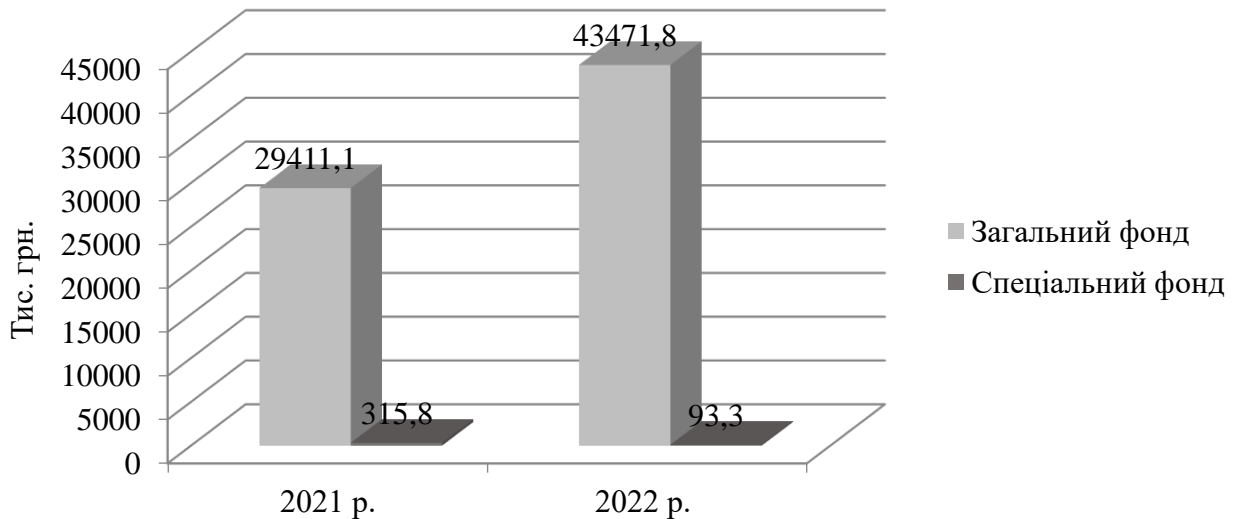

Рисунок 2.8 – Динаміка доходів Байковецької територіальної громади за 1 квартал 2021-2022 року

Дані рис. 2.8 відображають, що доходи загального фонду Байковецької територіальної громади за 1 квартал 2021-2022 року порівняно з попереднім роком зросли на 14060,7 тис. грн., причому приріст становив 47,8%. Доходи спеціального фонду, навпаки, скоротилися на 222,5 тис. грн., тобто приблизно у 3,4 рази. Динаміка видатків Байковецької територіальної громади за 1 квартал 2021-2022 рр., тис. грн. відображена на рис. 2.9.

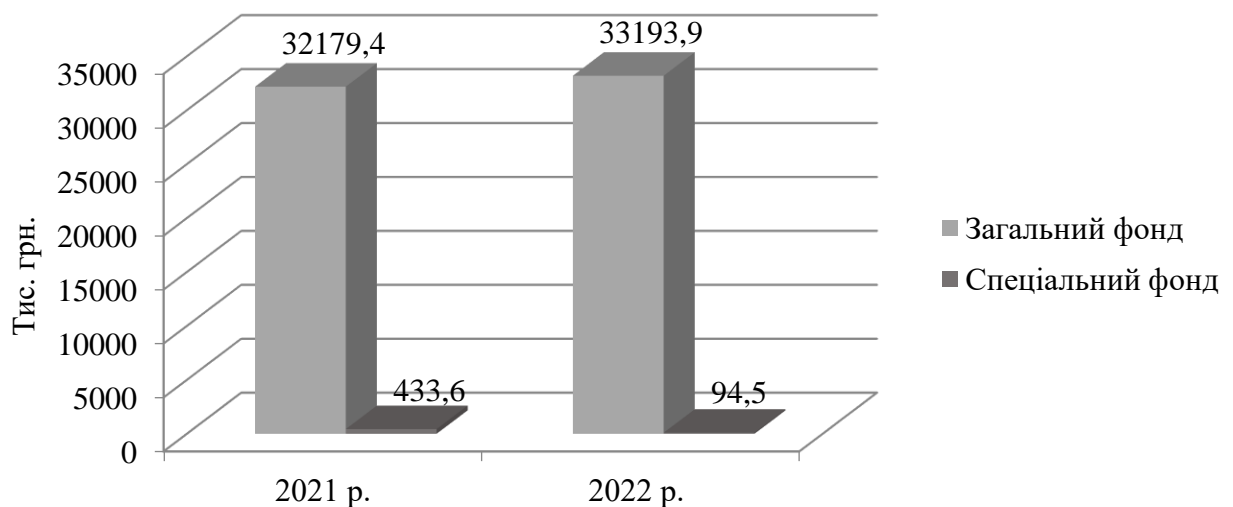

Рисунок 2.9 - Динаміка видатків Байковецької територіальної громади за 1 квартал 2021-2022 рр., тис. грн.

Отже, видатки загальний фонду бюджету громади зменшилися з 32 179,4 тис. грн. до 33 193,9 тис. грн., що складає 1014,5 тис. грн., або 3,2%, а видатки спеціального фонду скоротились на 339,1 тис. грн., тобто у 4,6 рази.

Прогнозовані доходи громади на 2022 рік наведено на рис. 2.10.

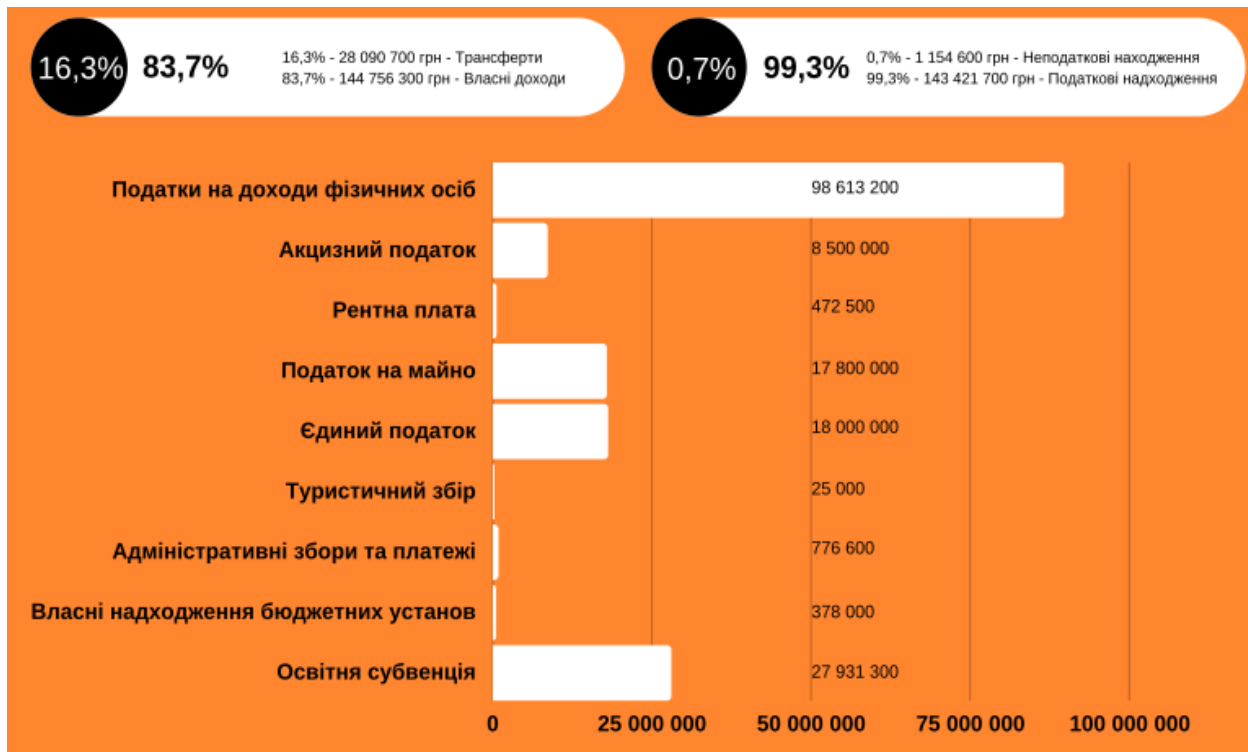

Рисунок 2.10 - Прогнозовані доходи Байковецької територіальної громади на 2022 рік [21]

З рис. 2.10 робимо висновок, що провідну роль у забезпеченні формування доходів Байковецької громади у 2022 році повинні відіграти податки на доходи фізичних осіб, освітня субвенція, податок та майно, єдиний податок, а також акцизний збір. Решта джерел доходів не займають значної частки у плановій сумі доходів громади на поточний рік.

Прогнозовані видатки Байковецької територіальної громади на 2022 рік відображені на рис. 2.11.

Усі видатки - 172667000

1. Управління громадою - 33 037 600
2. Охорона здоров'я - 4 687 368
3. Освіта - 68 631 570
4. Фізична культура і спорт - 275 000
5. Культура і мистецтво - 11 173 000
6. Соціальний захист та соціальне забезпечення - 9 560 200
7. Житлово комунальне господарство - 12 161 300
8. Будівництво - 2 576 376
9. Реверсна дотація - 19 738 600
10. Пожежна безпека - 990 000
11. Дорожнє господарство і транспортна інфраструктура - 6 845 986
12. Інші видатки - 90 000
13. Резервний фонд - 400 000
14. Інша субвенція з місцевого бюджету - 2 500 000

Видатки

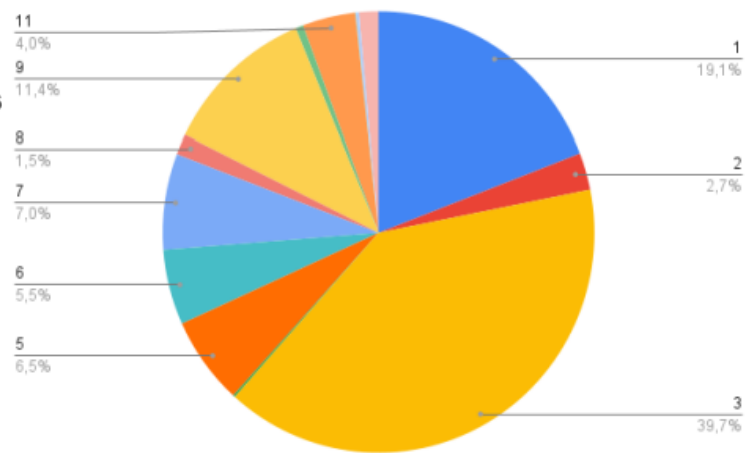

Рисунок 2.11 - Прогнозовані видатки Байковецької територіальної громади на 2022 рік [21]

За даними рис. 2.5, основну частку видатків громади у 2022 році планується спрямувати у сферу освіти, управління громадою, соціального захисту та соціального забезпечення, а також реверсна дотація. Поряд з цим, планується забезпечувати видатки коштів бюджету на культуру та мистецтво, житлово-комунальне господарство, соціальний захист та соціальне забезпечення, дорожнє господарство та транспортну інфраструктуру, охорону здоров'я, будівництво та інші цілі. Дані видатки повинні забезпечувати як ефективне функціонування громади, так і вирішення завдань її подальшого розвитку.

Джерела інвестиційного забезпечення діяльності Байковецької громади протягом 2016-2021 років наведені на рис. 2.12.

Рисунок 2.12 - Джерела інвестиційного забезпечення діяльності Байковецької громади протягом 2016-2021 років

Всього протягом 2016-2021 років у Байковецьку громаду за рахунок зовнішніх джерел було залучено 22039,19 тис. грн. З них найбільшу частку (12125,9 тис. грн.) склали кошти субвенцій на розвиток інфраструктури, що надійшли у громаду від держави - 12 125,9 тис. грн., або 45,9%. Другу позицію у структурі інвестиційного забезпечення діяльності Байковецької громади займала програма «Велике будівництво», на яку було виділено 195,9 тис. грн., або 15,9%.

У Байковецьку громаду також надходили інвестиції у рамках Проекту «Децентралізація приносить кращі результати та ефективність» (DOBRE). Дана Програма, яка фінансується Агентством США із міжнародного розвитку Ціль Програми DOBRE - спрямовувати фінансову і технічну допомогу на місцевий рівень, при цьому забезпечуючи умови територіальним громадам для кращого управління ними ресурсами; підвищення рівня якості комунальних послуг, що надаються жителям громади; стимулювання місцевого економічного розвитку; посилення рівня активності громадян у прийнятті рішень.

Важливою подією для розвитку громади стало відкриття при здійсненні фінансової підтримки з коштів державного бюджету та програми міжнародної технічної допомоги «U-Lead з Європою», що відбулося у 2019 році, відділу ЦНАП Байковецької сільської ради. Завдяки цьому стало можливим зростання якості, швидкості та комфортного для населення отримання адміністративних послуг. У ЦНАПі прийом документів та видача результатів наданих послуг реалізується виключно через адміністраторів.

У громаді діє Консультаційний пункт для бізнесу Байковецької сільської ради, основною метою діяльності якого є надання інформаційно-консультаційної підтримки суб'єктам малого та середнього підприємництва громади.

Завдяки Програмі DOBRE Байковецька громада отримала можливість розвиватися, зміцнювати місцеве самоврядування, реалізовувати процеси децентралізації. За рахунок Програми USAID DOBRE було залучено інвестиції у сумі 4169,8 тис. грн., що становить 15,8% загальної суми зовнішніх інвестицій, які були отримані громадою у 2016-2021 роках. Фінансування потреб інвестиційного розвитку громади у рамках Проекту U-Lead з Європою складало 77,4 тис. грн., або 0,3%.

Частка інвестиційних коштів, які були віділені ДФРР на розвиток Байковецької громади, складала 6,6%, а їх сума дорівнювала 1739,7 тис. грн.

Кошти субвенції на соціально-економічний розвиток громади за вказаний період становили 1 375,0 тис. грн., або 5,2%, а субвенції Мінсоцполітики, що була виділена на цілі створення ЦНАП - 1501,4 тис. грн. (5,7% від загального обсягу).

За рахунок програми будівництво футбольних полів у Байковецьку територіальну громаду надійшло 750,0 тис. грн., або 2,8%, гранта «Малі міста – великі враження» - 404,6 тис. грн., або 1,5%. Завдяки участі в обласному конкурсі проектів було залучено інвестиції у сумі 100,0 тис. грн., або 0,4%.

Байковецька громада також брала участь у конкурсах проектів ДФРР, обласних конкурсах проектів, грантах, програмах та ін., завдяки чому було досягнуто значних успіхів у розбудові громади.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ БАЙКОВЕЦЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

3.1 Пропозиції щодо реалізації проєкту створення у громаді інфраструктури місцевого комунального ринку у сфері торгівлі аграрною продукцією із залученням грантових коштів

У населених пунктах Байковецької громади існує проблема відсутності сільськогосподарського ринку, що робить актуальним створення місця, яке буде сприяти забезпеченню ефективної реалізації товарів місцевих виробників, фермерів, тим самим сприяючи підтримці малого й середнього бізнесу у даній громаді. Також вимагає вирішення проблема існування непорядкованих стихійних ринків, що пов'язане із неможливістю створення належної безпеки та дотримання гігієни аграрних товарів, що реалізуються на них. Для вирішення цих проблем пропонуємо втілити проєкт створення у громаді інфраструктури місцевого комунального ринку у сфері торгівлі аграрною продукцією. При цьому є важливим забезпечення доступу осіб із обмеженою мобільністю, а також родин з дитячими візочками до місця торгівлі.

На території Байковецької громади функціонують більше як двадцять сільськогосподарських товаровиробників, що спеціалізуються на вирощуванні овочів, фруктів, зернових культур, а також здійснюють свою діяльність у сфері тваринництва, зокрема, рибного господарства, свинарства, корівництва, бджільництва та які потенційно можуть бути учасниками торгівлі на комунальному ринку Байковецької громади у сфері торгівлі аграрною продукцією. Зокрема, до них відносяться:

- ТОВ «Агрокомплекс», що забезпечує вирощування та постачання на ринок зернових, бобових культур і насіння олійних культур;
- ПП «Тернопільський млин», що спеціалізується на вирощуванні грибів, зелені, моркви, капусти;

- СГ ТОВ «Дружба», СГ ТОВ «Стегниківське» - здійснюють розведення корів, вирощування зернових культур, бобових культур та насіння олійних культур;

- СГ ТОВ «Вікторія» - спеціалізується на розведенні свиней, вирощування зернових, бобових культур та олійних культур;

- ТОВ «Збараський тепличний комбінат» - огірки, помідори;

- ТОВ «Агророманівка» - проводить вирощування зернових культур, бобових культур та насіння олійних культур;

- ТОВ «Село продукт» - вирощування бобових, зернових культур насіння олійних культур;

- ТОВ «Дубовецьке» та ТОВ «Сміга–ЛТД» - спеціалізується на вирощуванні олійних, зернових, бобових культур;

- ФГ «Іванник» - забезпечує потреби споживачів шляхом вирощування однорічних і дворічних культур: зернових культур, овочів, баштанних культур та інші.

У с. Романове Село функціонує великий тепличний комбінат, спеціалізується на вирощуванні помідорів, огірків та інших овочів. Він протягом року поставляє свою продукцію на регіональний та національний ринки, проте перебуває в умовах жорсткої конкурентності середовища через надходження імпортованої аналогічної продукції, що часто є дешевшою за вітчизняну.

На території громади на даний час здійснюють діяльність більше 16 пасічників, що поставляють на місцевий ринок мед, прополіс, віск та інші продукти бджільництва, а також багато домогосподарств, що можуть здійснювати торгівлю такими продуктами як сир, молоко, яйця, м'ясо, горіхи, зелень, овочі, фрукти тощо.

Створення спеціально відведеного під продаж аграрної продукції ринку у Байковецькій громаді також дозволить вирішити проблему існування несанкціонованих точок її продажу. Також завдяки даному проєкту буде створений механізм для реалізації продукції, яка виготовлена місцевими

виробниками, а отже, це сприятиме підтримці малого й середнього бізнесу. У підсумку це призведе до покращення забезпечення сталого економічного розвитку громади. Поряд з цим користувачі ринку, тобто місцеві мешканці та гості громади отримають можливість скористатися належними умовами під час придбання сільськогосподарських товарів на облаштованому ринку.

Мета проєкту – покращення умов для розвитку бізнесу та організації дрібної торгівлі сільськогосподарською продукцією шляхом створення місцевого комунального ринку на території Байковецької ТГ.

Завдання проєкту:

- облаштування місць для реалізації аграрними виробниками своєї продукції на території громади;
- збільшення доходів місцевих жителів, що здійснюють дрібну торгівлю сільськогосподарською продукцією;
- зростання товарообороту сільськогосподарських підприємств, які здійснюють свою діяльність у громаді;
- створення відповідних умов для закупівлі місцевої продукції.

Територія, на яку впливатиме реалізація даного проєкту – це територія Байковецької ТГ та навколишні села.

Зацікавленими сторонами у реалізації проєкту виступають:

- виробники - фермери, сільськогосподарські підприємства, а також домогосподарства, що отримають можливість реалізувати вирощену чи виготовлену ними продукцію на спеціально обладнаній для цього території;
- жителі громади, її гості та туристи, що будуть мати змогу придбати якісну, екологічно чисту продукцію на території Байковецької громади
- місцева влада, оскільки у результаті проєкту буде забезпечено розвиток підприємництва у Байковецькій громаді, створено нові робочі місця, а також очікується збільшення надходжень до місцевого бюджету.

Пропоновані заходи проекту створення у громаді інфраструктури місцевого комунального ринку у сфері торгівлі аграрною продукцією наведено у табл. 3.1.

Таблиця 3.1 - Заходи проекту створення у громаді інфраструктури місцевого комунального ринку у сфері торгівлі аграрною продукцією

Назва етапу	Перелік заходів	Квартали 2023 р			
		I	II	III	IV
1	2	3	4	5	6
1. Підготовчий	1.1. Затвердження Програми місцевого економічного розвитку громади та Плану дій з її впровадження 1.2. Прийняття рішення щодо реалізації проекту 1.3. Підготовка листів-звернень до потенційних донорів, благодійних організацій щодо підтримки проекту і його співфінансування 1.4. Підготовка проекту рішення на сесію Байковецької ТГ щодо співфінансування проекту 1.5. Формування робочої групи з реалізації проекту, визначення відповідальної особи за її реалізації				
2. Організацій- ний	2.1. Подання Голові ОТГ на затвердження складу Робочої групи з реалізації проекту та відповідальної особи за її реалізацію 2.2. Подання на розгляд сесії Байковецької ТГ проекту рішення щодо виділення співфінансування на реалізацію проекту 2.3. Підготовка проектної заявки на реалізацію проекту (із залученням грантових коштів)				

Продовження табл. 3.1

1	2	3	4	5	6
3. Облаштування території ринку, закупівля та встановлення на його території торгових точок	<p>3.1. Визначення визначення підрядника, що буде виконувати роботи з облаштування території ринку й забезпечення інженерної інфраструктури</p> <p>3.2. Укладення договору із підрядником</p> <p>3.3 Виконання робіт із облаштування території ринку, формування інженерної інфраструктури</p> <p>3.4. Здійснення закупівлі й постачання обладнання</p> <p>3.5. Встановлення необхідного обладнання на ринку</p> <p>3.6. Взяття на баланс обладнання ринку</p> <p>3.7. Підготовка умов передачі в оренду підприємцям торгових точок на ринку</p>				
4. Промоція та комунікація з місцевим бізнесом	<p>4.1. Проведення інформаційної кампанії серед підприємців Баковецької громади щодо можливості оренди місць для ринкової торгівлі агропродукцією</p> <p>4.2. Підготовка типового Договору оренди торгових точок</p> <p>4.3. Визначення кола підприємців, що будуть орендувати місця для торгівлі на ринку</p> <p>4.4. Введення ринку в експлуатацію</p> <p>4.5. Проведення урочистого відкриття ринку</p> <p>4.6. Формування прес-релізів щодо результатів реалізації проекту створення ринку у Байковецькій громаді</p> <p>4.7. Підготовка звітної документації щодо реалізації проекту</p>				

Запланована тривалість запропонованого проекту становитиме 12 місяців.

Розрахунок потреби у необхідних фінансових ресурсах для реалізації проекту створення у Байковецькій територіальній громаді місцевого комунального ринку у сфері торгівлі аграрною продукцією наведено у табл. 3.2.

Таблиця 3.2 – Бюджет проекту створення у Байковецькій територіальній громаді місцевого комунального ринку у сфері торгівлі аграрною продукцією

Вид витрат	Сума, тис. грн.	Джерело фінансування
1. Розробка проектно-кошторисної документації облаштування території комунального ринку і підведення інженерної інфраструктури	38,0	кошти місцевого бюджету
2. Державна експертиза проектно-кошторисної документації	7,0	кошти місцевого бюджету
3. Закупівля матеріалів для проведення облаштування території ринку (будівельні матеріали, тротуарна плитка)	980,0	грантове фінансування
4. Проведення робіт із облаштування території ринку (підготовка території, укладання тротуарної плитки, підключення до мереж електропостачання)	530,0	кошти місцевого бюджету
5. Закупівля елементів для проведення благоустрою території (лавки, смітники, накриття, біотуалети, огорожа)	130,0	грантове фінансування
6. Озеленення території та освітлення	96,0	грантове фінансування
7. Закупівля торгових точок для підприємців	200,0	грантове фінансування
8. Установлення елементів благоустрою, торгових місць	38,0	кошти місцевого бюджету

Продовження табл. 3.2

1	2	3
9. Інформаційні заходи	25,0	кошти місцевого бюджету
Всього	2044,0	

Отже, бюджет проекту створення у Байковецькій територіальній громаді місцевого комунального ринку у сфері торгівлі аграрною продукцією – 2044 тис. грн. При цьому: кошти місцевого бюджету Байковецької громади та внески від місцевого бізнесу при цьому становитимуть 638,0 тис. грн.;

- кошти, залучені від національних, регіональних, міжнародних та інших програм, у рамках яких можна буде отримати грантове фінансування – 1406 тис. грн. Очікувані результати від реалізації проекту відображено на рис. 3.1.

Рисунок 3.1 - Очікувані результати проекту створення у Байковецькій ТГ місцевого комунального ринку у сфері торгівлі аграрною продукцією

Результати проекту будуть використовувати жителі громади та навколишніх сіл, що здійснюють роздрібну торгівлю та ті, які матимуть можливість купувати товари в організованому місці з дотриманням санітарно-гігієнічних норм, а також представники малого та середнього бізнесу, яким буде створено комфортні умови для торгівлі аграрною продукцією у громаді.

Для місцевої влади втілення проекту дасть можливість забезпечити зростання надходжень до місцевого бюджету за рахунок сплати податків місцевими підприємцями, стимулювати економічний розвиток громади, підвищити рівень зайнятості населення, підвищити інвестиційну привабливість громади, покращити умови проживання у громаді, роблячи їх більш комфортними.

3.2 Пропозиції щодо розвитку соціального підприємництва у Байковецькій територіальній громаді шляхом створення шкільної пасіки

За минулі роки роками соціальне підприємництво стало дуже важливим та ефективним інструментом вирішення соціальних проблем, що існують і рівні громадянського суспільства, й для середнього і малого бізнесу, що діє у нашій країні, а також її територіальних громад. Тенденція до зростання актуальності розвитку соціального підприємництва для нашої держави обумовлена кількома причинами. По-перше, реакцією нашого суспільства на різноманітні економічні, політичні та соціальні виклики, що виникли у зв'язку із російською військовою агресією проти України. По-друге, із продовженням процесу реформування країни загалом. Задля забезпечення підтримки стійкого розвитку соціального підприємництва в Україні необхідна консолідована підтримка, що буде здійснюватися міжнародними донорами, а також системне сприяння розвитку даної галузі, що буде надаватися зі сторони української держави. Це буде сприяти демократизації суспільства та стабілізації економіки України.

Соціальне підприємництво є відносно молодим інструментом бізнесу у нашій країні, що дає можливість реагувати на різноманітні соціальні виклики, забезпечує можливість створення додаткової соціальної цінності і проведення генерування доходу для свого подальшого розвитку. Соціальний підприємець як одну з основних винагород визнання його місії, досягнутих результатів роботи.

Для забезпечення умов розвитку соціального підприємництва, що виступає ефективним інструментом подолання соціальних проблем, які існують у територіальних громадах, у тому числі шляхом створення нових робочих місць, потрібна активна підтримка, що надається місцевими органами влади, подальший розвиток партнерства, а також започаткування мереж відповідних структур. З метою забезпечення сталого розвитку соціального підприємництва дуже потрібною є системна підтримка цієї сфери з боку держави, створення нею умов економічного розвитку соціального підприємництва в Україні. Дана підтримка може надаватися не лише у грошовому вираженні, а й шляхом забезпечення переваг для товарів і послуг соціальних підприємців порівняно з іншими суб'єктами ринку.

Важливим елементом підтримки розвитку сектору соціального підприємництва також слугує процес залучення молоді до його подальшої розбудови. Це, наприклад, може бути здійснено через впровадження у систему вітчизняної освіти соціальних шкільних підприємств, що складають орієнтовану на практику самостійну модель неформального навчання. Дана системна підтримка, що надається сектору соціального підприємництва, може забезпечувати його розвиток як існуючу норму мислення, прийняття рішень задля відповідального розвитку, виконання необхідних суспільних зобов'язань. Завдяки прозорості соціального підприємництва в Україні буде формуватися зростаюча довіра до соціальних інновацій, один до одного, що є важливою передумовою покращення рівня взаємодії між різними членами українського суспільства.

На нашу думку, перспективним напрямом розвитку соціального підприємництва для Байковецької громади є започаткування шкільної пасіки.

Заснування соціальних шкільного підприємств, що здійснюється у сільській місцевості України задля заохочення молоді до соціального підприємництва, є важливим кроком у вихованні молодого покоління. Задля розвитку шкільного пасічництва та навчання дітей такій захоплюючій справі як бджільництво, необхідно підготувати і подати грантову заяву, що сприятиме здійсненню матеріально-технічного забезпечення підприємства, зробить його більш спроможним та конкурентним.

У процесі реалізації даного проєкту шкільного соціального підприємництва необхідно здійснити закупівлю обладнання і інструментів для ведення бджолярства, а саме: вулики, рамки, костюми для школярів, захисні маски, скляну тару, відра, димар, фільтри та ін. Бджолосім'ї планується доставити аж з Буковини, де поширена Карпатська порода. Ця порода визнана в Україні однією із кращих, вона може бути рекомендована для розведення у багатьох зонах України, у яких здійснюється різнотравний медозбір. Розрахунок витрат на облаштування вуликів та придбання бджолиних сімей наведено у табл. 3.3.

Таблиця 3.3 - Розрахунок витрат на облаштування вуликів та придбання бджолиних сімей

Назва	Ціна за одиницю, грн.	Кількість, од.	Сума, грн.
Вулик Дадан зі скляними стінками наставний	800	1	800
Вулик Дадан десяти-рамковий, двохкорпусний	1400	5	7000
Рамки для вуликів	13	140	1820
Вощина для рамок (за 1 кг)	250	2	500
Бджолопакети породи Карпатка	1500	6	9000
Решітка розділювальна десятирамкова	70	6	420
Всього			19540

Отже, видатки, необхідні для облаштування вуликів та придбання бджолиних сімей для створення шкільної пасіки у Байковецькій громаді

складатимуть 19540 грн. Розрахунок витрат на придбання інвентаря, матеріалів та тари для ведення бджільництва у рамках розвитку соціального підприємництва у Байковецькій громаді наведено у табл. 3.4.

Таблиця 3.4 - Витрати на придбання інвентаря, матеріалів та тари для ведення бджільництва

Назва	Ціна за одиницю, грн.	Кількість, од.	Вартість, грн.
Стамеска нержавіюча з дерев'яною ручкою	85	6	510
Димар пасічний сталевий	170	6	1020
Медогонка двохранкова з нержавіючої сталі	4200	1	4200
Воскотопка парова з нержавіючої сталі	5980	1	5980
Ванночка для розкривання рамок нержавіюча	1200	1	1200
Дріт для натягування вощини 0,5 мм (0,25 кг)	35	2	70
Утеплювальна подушка для вулика	60	6	360
Відра пластикові (15 л)	130	3	390
Банки скляні для меду з кришками (1 л)	6,5	250	1625
Інший пасічний інвентар	-	-	700
Всього			16055

Також плануємо придбати для школярів громади костюми бджоляра з маскою європейського зразка, виготовлені з льону-габардину по ціні 750 грн. за

один костюм. Кількість таких костюмів планується 15 шт. Тоді витрати на придбання костюмів бджоляра:

$$750 \times 15 = 11250 \text{ грн.}$$

Тоді загальні витрати, що планується здійснити на цілі ведення шкільного бджолярства у Байковецькій громаді, відображені у табл. 3.5.

Таблиця 3.5 - Розрахунок загальних витрат на розвиток соціального підприємництва шляхом створення шкільної пасіки у Байковецькій територіальній громаді

Назва	Вартість, грн.
Облаштування вуликів та придбання бджолопакетів породи Карпатка	19540
Інвентар для ведення бджільництва	16055
Костюми бджоляра з маскою європейського зразка	11250
Інші витрати	2635
Всього	49480

Загальна величина витрат на розвиток соціального підприємництва шляхом створення шкільної пасіки у Байковецькій територіальній громаді буде дорівнювати 49480 грн.

Придбання інвентарю і бджіл для шкільної пасіки Байковецької громади – це лише почин справи. Основна ідея заходу полягає у тому, щоб не перетворити дітей на простих спостерігачів, а активно залучати їх до підприємництва. Юні майбутні бджолярі паралельно з навчанням у школі будуть займались благоустроєм території пасіки, встановленням її огорожі, а також проведенням обробки та облаштування вуликів, проведення переселення бджіл у вулики зі спеціальних контейнерів для транспортування.

У рамках проєкту плануємо провести спеціалізовані майстер-класи, на яких діти будуть ознайомлюватись з правилами безпеки на пасіці, особливостями бджільницької справи, особливостями маркетингу у процесі

просування медової продукції на ринку. До цього процесу планується залучати як місцевих активістів, так і відомих спеціалістів у галузі пасічництва, розвитку соціального підприємництва, основ управління фінансами та маркетингу.

Під час майстер-класів учасники проекту мають детально ознайомитися із переліком продуктів, що можуть бути одержані від пасіки, а також з тим, скільки на це потрібно витратити певних ресурсів та який обсяг очікуваних доходів можна одержати від ведення бджільництва. При цьому важливим є подача матеріалів у цікавій та доступній для дітей формі, налагодження відкритого спілкування між школярами та ведучими майстер-класів.

Проведемо розрахунок економічних результатів від запропонованого заходу.

Дохід від шкільної пасіки буде включати такі складові:

а) реалізація меду. Вихід меду з одного вулика прогнозується орієнтовно 45 літрів. Ціна 1кг меду– 200 грн. Тоді виручка від проданого меду:

$$45 \times 200 = 54000 \text{ грн.}$$

б) продажу гомогенату.

Ціна гомогенату (суміш, що містить 100 г трутневого молочка та 400 г меду), становить 600 грн/кг. Планується за рік виробити біля 20 кг цього продукту.

Тоді виручка від реалізації гомогенату:

$$600 \times 20 = 12000 \text{ грн.}$$

в) реалізація інших бджолиних продуктів – 5000 грн.

Частина отриманого прибутку від реалізації продукції бджільництва буде передаватись на благодійні цілі, а решта прибутку - реінвестуватись для забезпечення подальшого розвитку пасіки, а також спрямовуватися на потреби шкільного самоврядування та інші потреби учнівської молоді.

У таблиці 3.6 показано зведені прогнозовані доходи та економічний результат від запропонованого проекту.

Таблиця 3.6 - Прогнозовані доходи та економічний результат від проєкту створення шкільної пасіки

Назва показника	Значення показника
Доходи від реалізації продуктів бджолярства всього, грн. з них:	71000
а) мед	54000
б) гомогенату	12000
в) інші бджолині продукти	5000
Загальні витрати, грн.	49480
Економічний результат (прибуток), грн.	21520

Отже, економічний результат (прибуток) від проєкту створення шкільної пасіки становитиме 21520 грн.

На актуальність впровадження запропонованого проєкту вказує також те, що бджільництво є дуже важливістю галуззю сільського господарства, яка є пов'язаною із багатьма іншими галузями, оскільки безпосередньо впливає на урожайність рослин, так як забезпечує процес їх запилення.

Отже, територіальні громади є зацікавленими розвитку галузі, її внеску у ріст економіки. Маючи значну медоносну базу, доволі сприятливий стан екології й відповідно не дуже розвинуте промислове виробництво, Байковецькій громаді, на нашу думку, за відносно короткий час вдасться розвинути діяльність шкільної пасіки, досягти помітних позитивних результатів, реалізувати повернення вкладених коштів і зростання рівня життя населення, а також досягти успіхів у правильному вихованні молодого покоління.

РОЗДІЛ 4

БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ, ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ

4.1 Психологічні чинники небезпеки

Аналіз статистичних даних та висновки експертів в галузі безпеки життєдіяльності дозволяють стверджувати, що від 60 до 90% травм у побуті та на виробництві відбувається з вини самих потерпілих. Стійко підвищують імовірність наразитись на небезпеку постійні функціональні зміни в нервовій системі або інших системах чи органах, що мають хворобливий характер або близький до цього стан. Такі зміни можуть чинити несприятливий вплив на людину з точки зору її безпеки (наприклад, головні болі, серцеві захворювання, цукровий діабет та ін.). В основному перебіг хвороби позначається на поведінці людини, частково безпосередньо – у вигляді слабкості, недомагання, а частково побічно – шляхом загального впливу на психіку (наприклад, подавленість, депресія, роздратованість), підвищуючи тим самим імовірність наразитись на небезпеку. Підвищення захищеності осіб, що страждають такими недугами можна досягти перш за все шляхом постійних медичних оглядів та необхідного лікування. Важливо також не допускати таких осіб до робіт з підвищеною небезпекою [19].

Імовірність наразитись на небезпеку стійко підвищують різноманітні вади органів чуття, наприклад, часткова втрата зору, слуху. Зрозуміло, що дефекти органів чуття можуть мати різну ступінь, однак навіть мінімальний дефект підвищує імовірність нещасного випадку. Важливе значення у підвищенні безпеки осіб з такими вадами відіграє набуття необхідних навичок, практика та загальне відповідальне ставлення до виконуваної роботи.

Підвищують імовірність наразитись на небезпеку порушення зв'язку між сенсорними та руховими центрами вищих відділів нервової системи. Внаслідок таких порушень людина не здатна з необхідною швидкістю та точністю реагувати на зовнішні впливи, що сприймаються її органами чуття. Серед

фахівців в галузі безпеки життєдіяльності переважає думка про те, що порушення узгодженості між сенсорними та моторними процесами відіграють значну роль у виникненні багатьох нещасних випадків. Вказані порушення можуть бути компенсовані в першу чергу завдяки правильному розподілу уваги. Значну роль також відіграє доведена до автоматизму належна ступінь відпрацювання навичок, що дозволяє людині відповідати на зовнішні подразнення не тільки з рефлексивною впевненістю, але й з потрібною точністю і саме в даний момент [19].

Імовірність наразитись на небезпеку можуть підсилювати дефекти, що виникають в узгодженості координації рухів. Такі порушення часто виникають в координації особливо тонких та складних рухів рук. В повсякденному житті ми називаємо таких людей незграбними і часто надмірна увага до них з боку оточуючих лише підсилює дефекти рухів (стан емоційної сором'язливості). “Механіка” таких дефектів полягає у тому, що м’язи, які виконують ті чи інші рухи, керуються із різних рухових центрів кори головного мозку. У багатьох людей діяльність цих центрів протікає з недостатньою узгодженістю, в результаті чого при виконанні прийомів та операцій, що потребують складних, комбінованих рухів, деякі з них пропускаються, натомість появляються зайві, зовсім непотрібні для цієї операції. Людей з невпевненими рухами не варто залучати до робіт, де є небезпека нещасного випадку.

На імовірність наразитись на небезпеку впливає неврівноваженість емоційних процесів. Наприклад, підвищена емоційна збудливість, раптові зміни радості та злоби, гострі емоційні реакції на незначні зовнішні подразнення підвищують загрозу нещасного випадку. Зовнішній вплив неврівноваженості емоційних процесів іноді позначається побічно, наприклад, у формі легковажності, необдуманості вчинків, поспішності їх виконання.

Серед інших чинників, які стійко підвищують імовірність наразитись на небезпеку, необхідно назвати пагубну пристрасть до алкоголю, наркотиків, які негативно впливають на всі сфери психічного життя людини. Підвищує імовірність наразитись на небезпеку і незадоволеність роботою, відсутність

інтересу до неї. Людина, яка не цікавиться роботою і не отримує від неї задоволення, не здатна психологічно правильно налаштуватись і зосередити свою увагу на точному виконанні прийомів та рухів, її поведінка характеризується як непевнена, а увага – розсіяна. Саме ті відхилення у поведінці працівника, що викликані незадоволеністю роботою, є досить часто причиною нещасних випадків. Тому з точки зору безпеки життєдіяльності дуже важливо, щоб людина зупинила свій вибір на такому виді занять, який найбільш повно відповідає її інтересам та нахилам.

Поряд з чинниками, що стійко підвищують індивідуальну імовірність наразитись на небезпеку, існують також чинники, які або проявляються лише в певні періоди трудового процесу, або впливають на поведінку людини протягом короткого часу (кількох годин чи навіть хвилин). Розглянемо основні з них.

Недосвідченість. Практичний досвід є безумовно важливим чинником, що підвищує безпеку праці. Він, до того ж, впливає на загальну поведінку працівника на робочому місці, що проявляється у високому темпі, ритмі, інтенсивності роботи. Досвідченість суттєво впливає на вміння працівника правильно розподілити увагу. Знаючи процес у всіх деталях, він краще пристосовує свою увагу до вимог роботи, зменшуючи її концентрацію, де це можливо, і тим самим дає своєрідний відпочинок нервовій системі. Досвідчений працівник менше втомлюється і, відповідно, підвищує свою безпеку [19].

Необережність – це чинник, який підвищує імовірність наразити на небезпеку в певний момент часу не лише самого працівника, а й цілий виробничий колектив. Таким чином, необережність, що виникає через неправильне ставлення до безпеки, може значно підвищити імовірність нещасного випадку. Для підвищення захищеності необхідно виробляти в собі обережність, переборюючи безпечність в поведінці, формуючи професійну зрілість та свідому самодисципліну.

Втома. З точки зору безпеки життєдіяльності втома є досить значним чинником. Як правило розрізняють фізіологічну та психічну втоми. Часто стан втоми супроводжується відчуттям стомленості – суб'єктивним вираженням

процесів, які відбуваються в організмі при втомі. Психічна втома виявляється такими явищами: зниженням сприйняття подразників, в результаті чого окремі подразники людина взагалі не сприймає, а інші сприймає лише з певним запізненням; зниження здатності концентрувати увагу; сповільненням мислення, яке, окрім того, певною мірою втрачає критичність, гнучкість, широту; зниження здатності до запам'ятовування, важче також згадувати вже відомі речі; змінами в емоційному стані (виникають депресії або роздратування, втрата емоційної рівноваги); сповільненням сенсомоторних функцій, в результаті чого час реакції стомленої людини на зовнішнє подразнення збільшується, а рухи стають неточними.

Емоційні впливи. Напружений психічний стан, спричинений будь-якими емоційними потрясіннями тимчасово підвищує індивідуальну імовірність наразитись на небезпеку. Так, після конфліктних ситуацій, сварок, сімейних чвар, у багатьох людей протягом кількох днів відзначається нестриманість, хвилювання, що негативно відбивається на таких психічних процесах, як увага, мислення, швидкість сенсомоторних реакцій.

Таким чином, психічні стани, що виникають внаслідок раптових емоційних впливів, підвищують індивідуальну імовірність наразитись на небезпеку двояко: з одного боку людина стає тимчасово необережною через відповідний психічний стан, а з іншого – втрачає пильність і впевненість в рухах [19].

4.2 Проведення інструктажів з охорони праці

Інструктажі з охорони праці поділяються на вступний, первинний, повторний, позаплановий, цільовий.

Вступний інструктаж проводиться спеціалістом служби охорони праці або іншим фахівцем відповідно до наказу (розпорядження) по підприємству, який в установленому Типовим положенням порядку проходів навчання і перевірку знань з питань охорони праці. Вступний інструктаж проводиться:

- із усіма працівниками, які приймаються на постійну або тимчасову роботу, незалежно від їх освіти, стажу роботи та посади;

- з працівниками інших організацій, які прибули на підприємство і беруть безпосередню участь у виробничому процесі або виконують інші роботи для підприємства;

- з учнями та студентами, які прибули на підприємство для проходження трудового або професійного навчання;

- з екскурсантами у разі екскурсії на підприємство.

Вступний інструктаж проводиться в кабінеті охорони праці або в приміщенні, що спеціально для цього обладнано, з використанням сучасних технічних засобів навчання, навчальних та наочних посібників за програмою, розробленою службою охорони праці з урахуванням особливостей виробництва. Програма та тривалість інструктажу затверджуються керівником підприємства. Запис про проведення вступного інструктажу робиться в журналі реєстрації вступного інструктажу з питань охорони праці (додаток 5), який зберігається службою охорони праці або працівником, що відповідає за проведення вступного інструктажу, а також у наказі про прийняття працівника на роботу.

Первинний інструктаж проводиться до початку роботи безпосередньо на робочому місці з працівником: новоприйнятим (постійно чи тимчасово) на підприємство або до фізичної особи, яка використовує найману працю; який переводиться з одного структурного підрозділу підприємства до іншого; який виконуватиме нову для нього роботу; відрядженим працівником іншого підприємства, який бере безпосередню участь у виробничому процесі на підприємстві.

Первинний інструктаж проводиться з учнями, курсантами, слухачами та студентами навчальних закладів: до початку трудового або професійного навчання; перед виконанням кожного навчального завдання, пов'язаного з використанням різних механізмів, інструментів, матеріалів тощо. Первинний інструктаж на робочому місці проводиться індивідуально або з групою

осіб одного фаху за діючими на підприємстві інструкціями з охорони праці відповідно до виконуваних робіт.

Повторний інструктаж на робочому місці проводиться індивідуально з окремим працівником або групою працівників, які виконують однотипні роботи, за обсягом і змістом переліку питань первинного інструктажу. Він проводиться в терміни, визначені нормативно-правовими актами з охорони праці, які діють у галузі, або роботодавцем (фізичною особою, яка використовує найману працю) з урахуванням конкретних умов праці, але не рідше: на роботах з підвищеною небезпекою - 1 раз на 3 місяці; для решти робіт - 1 раз на 6 місяців.

Позаплановий інструктаж проводиться з працівниками на робочому місці або в кабінеті охорони праці: при введенні в дію нових або переглянутих нормативно-правових актів з охорони праці, а також при внесенні змін та доповнень до них; при зміні технологічного процесу, або модернізації устаткування, приладів та інструментів, вихідної сировини, матеріалів та інших факторів, що впливають на стан охорони праці; при порушеннях працівниками вимог нормативно-правових актів з охорони праці, що призвели до травм, аварій, пожеж тощо; при перерві в роботі виконавця робіт більш ніж на 30 календарних днів - для робіт з підвищеною небезпекою, а для решти робіт - понад 60 днів.

Позаплановий інструктаж з учнями, студентами, курсантами, слухачами проводиться під час проведення трудового і професійного навчання при порушеннях ними вимог нормативно - правових актів з охорони праці, що можуть призвести або призвели до травм, аварій, пожеж тощо. Позаплановий інструктаж може проводитись індивідуально з окремим працівником або з групою працівників одного фаху. Обсяг і зміст позапланового інструктажу визначаються в кожному окремому випадку залежно від причин і обставин, що спричинили потребу його проведення.

Цільовий інструктаж проводиться з працівниками: при ліквідації аварії або стихійного лиха; при проведенні робіт, на які відповідно до законодавства оформлюються наряд-допуск, наказ або розпорядження. Цільовий інструктаж

проводиться індивідуально з окремим працівником або з групою працівників. Обсяг і зміст цільового інструктажу визначаються залежно від виду робіт, що виконуватимуться.

Первинний, повторний, позаплановий і цільовий інструктажі проводить безпосередній керівник робіт (начальник структурного підрозділу, майстер) або фізична особа, яка використовує найману працю.

Інструктажі з охорони праці завершуються перевіркою знань у вигляді усного опитування або за допомогою технічних засобів, а також перевіркою набутих навичок безпечних методів праці, особою, яка проводила інструктаж.

При незадовільних результатах перевірки знань, умінь і навичок щодо безпечного виконання робіт після первинного, повторного чи позапланового інструктажів протягом 10 днів додатково проводяться інструктаж і повторна перевірка знань. При незадовільних результатах перевірки знань після цільового інструктажу допуск до виконання робіт не надається. Повторна перевірка знань при цьому не дозволяється.

Про проведення первинного, повторного, позапланового та цільового інструктажів та їх допуск до роботи, особа, яка проводила інструктаж, уносить запис до журналу реєстрації інструктажів з питань охорони праці на робочому місці. Сторінки журналу реєстрації інструктажів повинні бути пронумеровані, прошнуровані і скріплені печаткою [20].

ВИСНОВКИ

Байковецька територіальна громада створена в жовтні 2015 року, це була одна з перших громад, що були сформовані на початку проведення реформи децентралізації. На сьогоднішній день до складу громади входить п'ятнадцять сіл, що об'єднані в п'ять старостинських округів. Байковецька територіальна громада відноситься до одних з найбільш економічно стабільних громад в Україні. На території Байковецької територіальної громади проживає 13126 жителів..

Доходи бюджету Байковецької громади у значній мірі залежать від кількості та стану економічної діяльності підприємців, що діють у громаді. Кількість суб'єктів підприємницької діяльності у Байковецькій громаді у 2018-2021 стабільно збільшувалася. Станом на початок 2021 року в громаді було зареєстровано 974 одиниць суб'єктів підприємництва, що на 26,0% більше, ніж у передньому році. Загалом порівняно з початком 2018 року їх кількість зросла на 404 одиниці. Це, зокрема, пояснюється приєднанням інших сіл до даної громади, а також проведенням перереєстрації підприємців за місцем проживання у тих приміських населених пунктах, в яких стрімко здійснюється забудова житла.

Бюджет Байковецької територіальної громади за 2016-2021 роки зростає, за винятком 2020 року, що було пов'язане із економічним спадом, викликаним пандемією COVID-19. У наступному році економічна ситуація у громаді покращилася, що відобразилося у зростанні бюджетних ресурсів.

У структурі доходів бюджету Байковецької територіальної громади за січень – березень 2022 року найбільша частка доходів була сформована на рахунок податкових надходжень, а саме – 84,34%. Значну роль також відігравали офіційні трансферти. У структурі видатків бюджету найбільша частина було сапрямовано на потреби освіти та виконання загальнодержавних функцій громадою.

Протягом 2016-2021 років у Байковецькцу громаду за рахунок зовнішніх джерел інвестування було залучено біля 22 млн. 39 тис. грн. З них найбільшу частку складала кошти субвенцій на розвиток інфраструктури, що надійшли у громаду від держави, що становили біля 46% всіх надходжень. Другу позицію у структурі інвестиційного забезпечення діяльності Байковецької громади займала програма «Велике будівництво», на яку було виділено 195,9 тис. грн., або 15,9%. У Байковецьку громаду також надходили значні інвестиції у рамках Проєкту «Децентралізація приносить кращі результати та ефективність» (DOBRE). Хокрема, за кошти проєкту добре та кошти державного бюджету було побудовано ЦНАП Байковецької громади. Байковецька громада також брала участь у конкурсах проєктів Державного фонду регіонального розвитку, обласних конкурсах проєктів, грантах, програмах та ін.

У населених пунктах Байковецької громади існує проблема відсутності сільськогосподарського ринку, що робить актуальним створення місця, яке буде сприяти забезпеченню ефективної реалізації товарів місцевих виробників, фермерів, тим самим сприяючи підтримці малого й середнього бізнесу у даній громаді. Для цього пропонуємо втілити проєкт створення у громаді інфраструктури місцевого комунального ринку у сфері торгівлі аграрною продукцією. Адже на території Байковецької громади функціонують більше як двадцять сільськогосподарських товаровиробників, що спеціалізуються на вирощуванні овочів, фруктів, зернових культур, а також здійснюють свою діяльність у сфері тваринництва, зокрема, рибного господарства, свинарства, корівництва, бджільництва та які потенційно можуть бути учасниками торгівлі на комунальному ринку Байковецької громади.

Бюджет проєкту створення у Байковецькій територіальній громаді місцевого комунального ринку у сфері торгівлі аграрною продукцією – 2044 тисяч гривень. Результати проєкту будуть використовувати жителі громади та навколишніх сіл, що здійснюють роздрібну торгівлю та ті, які матимуть можливість купувати товари з дотриманням санітарно-гігієнічних норм, а також представники малого та середнього бізнесу, яким буде створено комфортні

умови для торгівлі аграрною продукцією у громаді. Для місцевої влади втілення проекту дасть можливість забезпечити зростання надходжень до місцевого бюджету за рахунок сплати податків місцевими підприємцями, стимулювати економічний розвиток громади, підвищити рівень зайнятості населення, підвищити інвестиційну привабливість громади, покращити умови проживання у громаді, роблячи їх більш комфортними.

Наступна пропозиція у нашій роботі стосується розвитку соціального підприємництва у Байковецькій громаді. Загальна величина витрат на розвиток соціального підприємництва шляхом створення шкільної пасіки у Байковецькій територіальній громаді буде становити 49 480 грн. Доходи від реалізації продуктів бджолярства будуть формуватися за рахунок продажу меду, гомогенату та інші бджолиних продуктів (пиллок, прополіс та ін). Вони становитимуть 71 тис. грн. Економічний результат (прибуток) від проекту створення шкільної пасіки (різниця між доходами та витратами) становитиме 21520 грн. Частину отриманого прибутку від реалізації продукції бжільництва планується перераховувати на благодійні цілі, а решта прибутку - реінвестувати задля забезпечення подальшого розвитку пасіки, а також спрямовувати на потреби шкільного самоврядування та інші потреби учнівської молоді.

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Батура О.В., Комарова К.В. Іноземні інвестиції: монографія. – Дніпропетровськ : Наука і освіта, 2002. 179 с.
2. Безп'ята І. В. Формування та пріоритетні напрями інвестиційної політики держави. *Інвестиції: практика та досвід*. 2012. №19. С. 7– 9.
3. Бойко А.О. Механізм залучення іноземних інвестицій. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Серія: Економіка і управління. Том 29 (68). № 6, 2018.
4. Борейко В. І. Інвестиційні переваги економіки України. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. (Серія: Економіка; вип. 2)2016. С. 10–13.
5. Вакулич М. М. Аналіз методів оцінювання інвестиційного клімату в Україні в умовах сучасної хаотично структурованої економіки. *БізнесІнформ*. 2013. № 1. С. 85–88.
6. Васильєв В. О. Концепція державного регулювання інвестиційної діяльності в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2014. № 9. С. 79–84.
7. Воскобійник С. І. Політика органів місцевого самоврядування щодо залучення інвестицій . *Науковий вісник Академії муніципального управління*. Серія: Управління. 2012. Вип. 1. С. 399-405.
8. Гриньова В.М. Інвестування: підручник. К.: Знання, 2008. 452 с.
9. Жеревчук Ю. В., Янко О.І. Регіональні аспекти залучення прямих іноземних інвестицій / Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. 2013. № 1. С. 79-86.
10. Закон України «Про інвестиційну діяльність». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>.
11. Закон України «Про режим іноземного інвестування». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80>.

12. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>.
13. Іващенко А. І. Стратегія формування сприятливого інвестиційного клімату в Україні. *Часопис економічних реформ*. 2015. № 1. С. 15–22.
14. Кіпіоро І. М. Удосконалення державної підтримки розвитку інвестиційно-інноваційної діяльності. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія «Економічні науки». Вип. 7. Ч. 3. Херсон: ХДУ. 2014. 209 с.
15. Клисяк М. Д. Зотова А.М. Залучення іноземних інвестицій в діяльність територіальних громад. Перспективи морської економічної діяльності в контексті трендів Індустрії 4.0: Збірник матеріалів Всеукраїнських наукових економічних читань. – Миколаїв: НУК, 2020р. 232 с.
16. Лендел О. М. Іноземні інвестиції як фактор розвитку економіки держави. *Ефективна економіка* № 9. 2016.
17. Майорова Т. В. Інвестиційна діяльність: навч. посібник. Київ : ЦУЛ, 2004. 376 с.
18. Матюшенко І. Ю. Інвестування (в контексті міжнародної інтеграції України) : навч. посібн. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2013. 396 с.
19. Місцеві фінанси та бюджетна децентралізація. URL: <https://decentralization.gov.ua/finance>.
20. Мотриченко В. М. Інвестиційна привабливість України: стан та шляхи активізації. *Фінансовий простір*. Черкаси, 2011. № 4(4). С. 31–36.
21. Музиченко А.С. Державне регулювання інвестиційної діяльності.- К.: Наук. світ, 2006. 345 с.
22. Музиченко Т. О. Інвестиції та інвестиційна діяльність: понятійний апарат. *Сталий розвиток економіки*. 2014. №3 (25). С. 161–167.
23. Овчаренко Т. Моделювання ефективної фінансової діяльності органів місцевого самоврядування в умовах децентралізації. URL: <https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/568/4.pdf>

24. Офіційний сайт Великоберезовицької селищної ради. URL: <https://vbsr.gov.ua/>.

25. Петренко Л.М. Стратегічні аспекти інвестиційного розвитку регіону. *INNOVATIVE SOLUTIONS IN MODERN SCIENCE* № 2(11), 2017.

26. Фінансові показники об'єднані громади в 2020р. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/13333>.

27. Як ОТГ залучити інвестиції? Практичний посібник. URL: https://drive.google.com/file/d/1SYN6IVlphKLZ0P3Lc_rVYbgp-sIfF9YK/view?fbclid=IwAR3hzb0EgbcluxDa3f8OwxrWM8gQQfPQRCKpRnYxNtt5Hf2XdXXTdE0eM-s.

28. Яковлєв А.І., Васильцова С.О. Формування та оцінювання портфеля реальних інноваційно-інвестиційних проектів на переробних підприємствах. Харків: Цифра Прінт, 2013. 225 с.

ДОДАТКИ

Карта Байковецької територіальної громади

